

Nytt hopp för Stockholm

Strategisk inriktning för Stockholms
stad 2007-2010

2006-05-31

Inledning	3
Verksamheten 2003-2006	5
Nytt hopp för Stockholm.....	9
Ett växande Stockholm	9
Ökad valfrihet	10
Arbete i stället för bidrag	11
Företagsvänlig stad	12
En hög bostadsbyggnadstakt	13
Blandade boendeformer	15
Infrastruktursatsningar för ökad framkomlighet	16
En trygg och snygg stad	17
Valfrihet i barnomsorgen	19
En modern kunskapsskola.....	20
Grundskolan	21
Gymnasiet	23
Ordning och studiero.....	24
Särskolan.....	25
Utbildning för vuxna	26
En omsorg med tryggheten i centrum	26
Äldreomsorgen.....	26
Stöd till funktionshindrade	29
Social omsorg.....	30
Integration på individernas villkor	31
En miljövänlig stad	33
Stockholms stads anställda – en mycket viktig resurs.....	34
En fungerande stad.....	37
En borgerlig regering är bra för Stockholm	39

Inledning

Moderaterna, folkpartiet liberalerna och kristdemokraterna har enats om att tillsammans förelägga kommunfullmäktige förslag till strategisk inriktning för Stockholms stad åren 2007-2010. Den strategiska inriktningen uttrycker den väg som Stockholms stads kommunala verksamhet ska följa de närmaste fyra åren.

Stockholm är en fantastisk stad och det som gör Stockholm så speciellt är alla de stockholmare som formar och har format vår stad. Vår utgångspunkt för politiken är Stockholmare. Det är våra medborgares behov, intressen och möjligheter som vägleder oss i vårt politiska arbete. Med denna grund blir det för oss naturligt att stadens verksamheter och organisation anpassas för att möta våra medborgares preferenser, inte tvärtom.

Det behövs en rejäl satsning på företagande och nya jobb, i Stockholm såväl som i Sverige. Sverige har under alltför många år halkat efter resten av världen i ekonomisk tillväxt. Det måste alltid löna sig att arbeta. Vi vill att stockholmarna ska ha mer makt över sina liv.. Det är så starka självständiga individer kan växa. Inte minst ur ett integrationsperspektiv är det viktigt att öka makten över den egna ekonomin. Minskad skattebörda leder till minskat bidragsberoende och också till att det egna ansvaret ökar. Ett annat viktigt medel för att bryta segregationen är fler bostadsrätter i utsatta förortsområden.

Det enda långsiktiga sättet att se till så att fler stockholmare har ett jobb är att underlätta för företagen. Det är framförallt inom nyföretagandet och i de små företagen som tillväxtpotential för nya jobb finns. Stockholm har en stor tillväxtpotential. I stockholmsregionen finns goda förutsättningar för nya arbetstillfällen och fler invånare. Vi välkomnar en expansion av Stockholm och det leder till ökade krav på regionens infrastruktur. Vi är beredda att svara upp mot de kraven.

Det politiska inflytandet över människors vardagsbeslut ska minska. Det är människorna själva som bäst kan bestämma vilken vård- och omsorgsgivare de och deras familj vill ha samt vilken typ av barnomsorg och skola barnen ska gå i. Det är stadens ansvar att stockholmarna – inom de områden som kommunen tillhandahåller offentligfinansierad service – får mesta och bästa möjliga service för sina skattepengar. Staden ska erbjuda den enskilde medborgaren möjlighet att välja den vård- och omsorgsgivare, förskola och skola som bäst motsvarar människors önskemål, oavsett om den drivs i offentlig eller privat regi.

Att skapa flexibilitet, sänkta skatter och ökad valfrihet för barnfamiljer måste bli ett viktigt politiskt mål. Föräldrar måste kunna kombinera förvärvsarbete och mer tid för barnen. Ett sätt att göra det är att minska skillnaderna mellan olika barnomsorgsformer och göra det praktiskt möjligt att välja andra alternativ än förskola.

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Människor växer med kunskaper. Utbildning ger individen möjlighet att öppna nya dörrar och se nya perspektiv. Bildning ger människor makt att forma sina egna liv.

Vi har höga ambitioner med skolan. I Stockholms skolor ska alla elever kunna skaffa sig de kunskaper de behöver för att växa. Kulturellt, idrottsligt, tekniskt, akademiskt – alla begåvningar ska ges möjlighet att utvecklas och blomstra här. I och med denna inriktning sker en stor förstärkningarna av Stockholms skolor.

En av stadens främsta uppgifter är att se till att det finns en omsorg av god kvalitet för de äldre stockholmarna som behöver service, omsorg och vård. Deras upplevelse och önskemål ska vara vägledande inom äldreomsorgen – den äldre stockholmaren ska vara i centrum.

Det innebär att äldreomsorgen ska präglas av inflytande, individualisering, trygghet och respekt. Respekten för äldre människors integritet och självbestämmande kräver att valfrihet präglar utformningen av det stöd som ges. Värdighet och trygghet ska vara utgångspunkten i detta arbete.

Alla människor ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om de har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Behovet av valfrihet och individuell anpassning, är minst lika stor i socialtjänsten som i andra delar av omsorgen. Den enskildes valfrihet ska stärkas genom att det ska finnas en rik mångfald av aktörer som ägnar sig åt professionellt socialt arbete. Människor är olika och därför behövs det en mångfald av alternativ inom den sociala omsorgen där metodrikenheten ofta är en förutsättning för att lyckas. Offentlig och privat verksamhet ska komplettera varandra och fungera som alternativ till varandra.

Det ska vara tryggt och säkert i det offentliga rummet. Belysningsprogram, klottersanering och städning av det gemensamma rummet är viktiga åtgärder för att skapa ett tryggare Stockholm. Stadens arbete med att bygga bort otrygga och kriminella miljöer stärks kraftigt i och med denna inriktning.

Genom en hållbar utveckling blir Stockholm än mer attraktivt för såväl den enskilde som företag och organisationer. Vägen dit är en politik där sambanden mellan hälsa och miljö, ekonomisk utveckling och ekologiskt ansvar lyfts fram. Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för att öka välbefindandet och för att målet om ett långsiktigt hållbart samhälle ska uppnås. Tillväxt skapar goda villkor för ett aktivt miljöarbete. Utgångspunkten bör därför vara att miljöarbetet även ska i samarbete med det lokala näringslivet.

Stockholm 2006-05-31

Kristina Axén Olin (m)

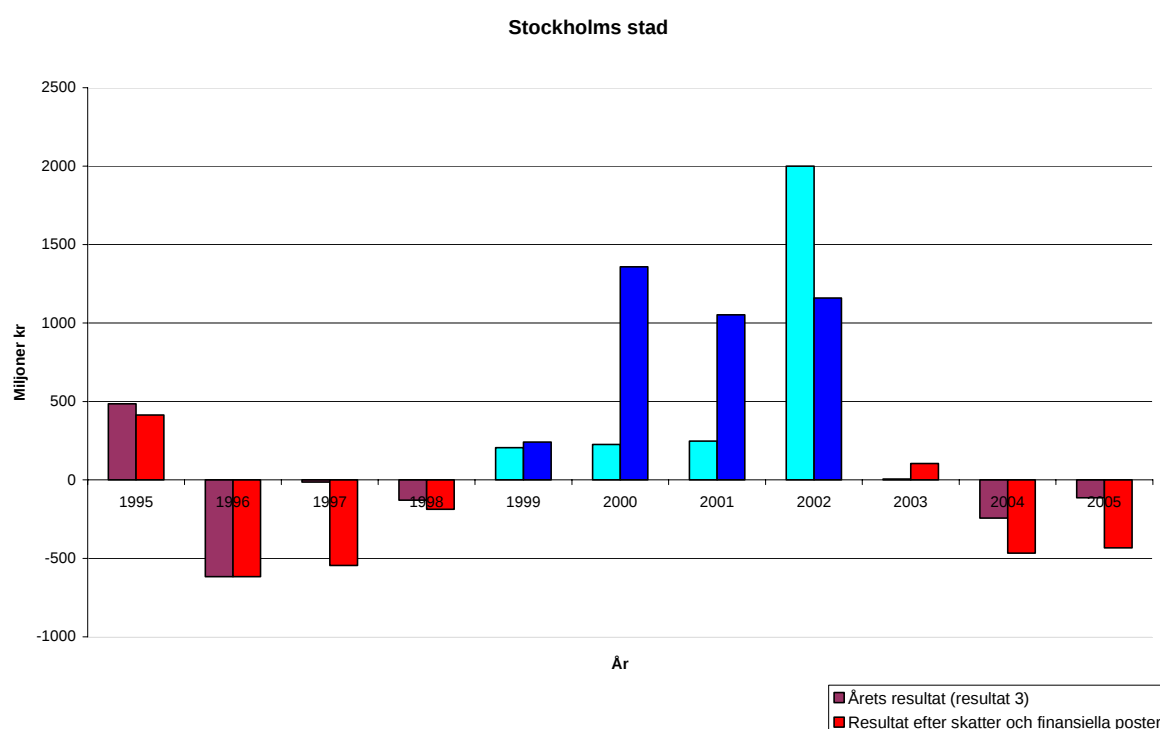
Lotta Edholm (fp)

Ewa Samuelsson (kd)

Verksamheten 2003-2006

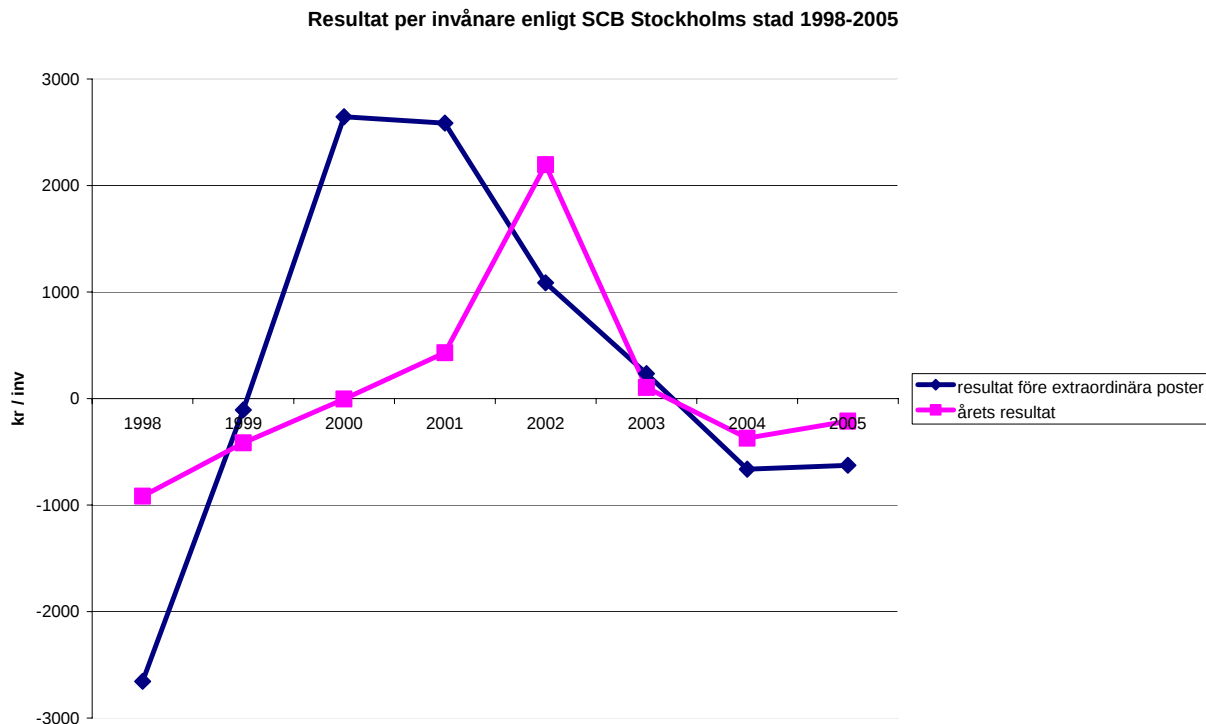
Resultatet 2005 om minus 433 miljoner kr för verksamheten och minus 114 miljoner kr för hela staden inklusive bolagen är en kraftig försämring mot 2002. Då var resultatet för verksamheten var plus 1 159 miljoner kr och för hela staden inklusive bolagen plus två miljarder. Jämfört med bokslutet för 2004 är det en marginell förbättring.

Den övergripande tendensen håller i sig. Billström och socialdemokraterna bygger upp en växande underskottsproblematik, ännu en gång. Samma sak hände mellan 1994 och 1998. Socialdemokraterna visar i och med bokslutet för 2005 att de inte kan hålla i pengarna och visar därtill en oförmåga att generera förutsättningar för tillväxt. Nedan visas diagram över utvecklingen avseende resultat (resultat 3) samt verksamhetsresultat de senaste elva åren. Källa är Stockholms stads bokslut för åren 1995 till 2005.

Enligt SCB var underskottet i Stockholm 2005 minus 212 kr per invånare eller totalt ca minus 161 mnkr. SCB räknar på ett lite annorlunda sätt men bilden är tydlig, ekonomin i Stockholm 2005 är sämre än i resten av länet.

Enligt SCB har utvecklingen avseende resultatet de senaste åren (1998-2005 varit enligt följande:

Generellt kan man säga att stadens ekonomi har två övergripande problem.

För det första leder den låga tillväxten till att stadens skatteunderlag inte växer tillräckligt. Mellan 2003 och 2004 ökade skatteintäkterna med enbart 1,4 procent och mellan 2004 och 2005 med endast 0,5 procent. Med tanke på kostnads- och löneutvecklingen i stadens verksamheter är detta givetvis för lite. För att komma till rätta med problemen krävs tillväxtskapande åtgärder lokalt såväl som nationellt. Det handlar både om att fler företag bör starta och om att fler människor ska kunna försörja sig genom arbete.

För det andra fortsätter arbetslösheten och socialbidragsberoendet att öka. I dag är 10 000 fler stockholmare arbetslösa eller i arbetsmarknadspolitiska åtgärder än innan valet 2002. Arbetslösheten har ökat med 30 procent på två år. Antalet privatanställda har minskat med närmare 20 000 i Stockholms län under de senaste tre åren.

Socialbidragsberoendet har ökat under mandatperioden. I dag är antalet hushåll som behöver hjälp av socialbidrag många hundra fler än vid valet 2002. Staden ligger långt ifrån målet om en halvering. 15 964 vuxna personer hade i genomsnitt socialbidrag varje månad 2005.

Det stora arbete som lades ner under den förra mandatperioden på att hjälpa människor att gå från bidrag till arbete har avbrutits, och målet att halvera bidragsberoendet har skjutits på framtiden.

Avsättningarna i boksluten ger en god indikation på hur stark stadens ekonomi är. 2003 avsattes 497 miljoner (varav 300 till infrastruktursatsningar). 2004 avsattes endast 60 miljoner. I bokslutet för 2005 endast 47 miljoner varav inte en krona avsätts till infrastrukturinvesteringar.

Det behövs krafttag för att vända utvecklingen i Stockholm. Vi har under de senaste åren fört fram en rad gemensamma förslag för att få fart på tillväxten.

Genom sänkta skatter för låg- och medelinkomsttagare och genom avdrag för hushållstjänster ökar tillväxten. Om fler kan gå från bidrag till eget arbete ökar skatteunderlaget som en direkt följd av att antalet arbetade timmar ökar. Därtill sjunker socialbidragskostnaderna.

Vi har tidigare föreslagit regelförenklingar för det lokala näringslivet som skulle kunna öka företagandet i Stockholm. Vår politik innebär en positiv syn på entreprenader och valfrihetssystem, vilket skapar arbetstillfällen inom privat tjänstesektor. I kombination med en minskad och förenklad byråkrati i staden påverkar detta tillväxten positivt över tid.

Sverige behöver en ny, borgerlig regering som satsar på huvudstadsregionen. Vi behöver förbättrad infrastruktur och hela landet behöver åtgärder som gör det lättare att driva företag och mer lönsamt att arbeta. Trots en stark konjunktur utvecklas sysselsättningen för närvarande inte positivt i Stockholm, utan arbetslösheten ligger kvar på en fortsatt hög nivå. Detta är givetvis mycket allvarligt.

En viktig orsak till försämringarna i stadens ekonomi är att majoriteten 2003 valde kraftiga skattehöjningar istället för att söka vägar att effektivisera och rationalisera verksamheterna. Till detta ska läggas den nuvarande vänstermajoritetens oförmåga att prioritera som de försöker dölja bakom diverse skrytprojekt som exempelvis skatteskrapan.

Socialdemokraterna och de övriga styrande partierna i Stockholms stad har från valet 2002 förhållit sig anmärkningsvärt passiva till de problem som Stockholm står inför. Det råder handlingsförlamning, som manifesteras i att fråga efter fråga läggs i utredningar som aldrig blir färdiga eller leder till några beslut. De digra vallöften som utställdes i valrörelsen 2002 bryts ett efter ett.

- Barngrupperna i förskolan har inte minskats i den takt som utlovats.
- Trots löften om att erbjuda likvärdiga villkor för fristående och kommunala anordnare försämrar majoriteten ständigt villkoren för fristående förskolor och skolor.
- Socialbidragstagandet har inte minskat, utan tvärtom ökat.
- Löftet att minska antalet hemlösa med hälften har inte ens påbörjats. Tvärtom urholkas tak-över-huvudet-garantin.
- Brottsligheten har inte minskat som socialdemokraterna lovade, istället anmäls varje år fler våldsbrott i Stockholm.
- Det särskilda åtgärdsprogram mot ungdomsbrottslighet som utlovats lyser med sin frånvaro.
- Särskolan hotas, både som särskild skolform och genom besparingar på verksamheten.
- Den utlovade skärpningen av klotterbekämpningen har uteblivit och undfallenhet präglar nu inställningen till klotter.
- Trängselskatten har införts

Införandet av trängselskatt i Stockholm innebar att socialdemokraterna svek ett av sina viktigaste vallöften. Det är resultatet av regeringens kohandel med miljöpartiet för att säkra socialdemokraternas regeringsmakt. Motiven har alltså inte varit stockholmarnas bästa.

Det är ett hån mot väljarna och invånarna i Stockholm att det inte har genomförts en folkomröstning innan försöket startade. Detta gäller inte minst mot bakgrund av det starka, folkliga kravet på folkomröstning, manifesterat i tiotusentals namnunderskrifter och av beslut om folkomröstning i ett stort antal kommuner. Trängselskatteförsöket har kraftigt försvårat möjligheterna att komma överens om viktiga infrastruktursatsningar i regionen.

Därutöver kostar trängselskatteförsöket över fyra miljarder kronor att genomföra. För de fyra miljarder som slösas bort på försöket hade tvärbana kunnat byggas mellan Universitetet och Ropsten, mellan Ulvsunda och Kista samt från Älvsjö via Fruängen och Kungens kurva till Skärholmen.

Trängselskatten innebär dramatiskt ökade kostnader för de Stockholmare som är beroende av att dagligen förflytta sig med bil och försämrar Stockholms möjligheter att växa och återta sin position som Sveriges tillväxtmotor. Vi säger bestämt Nej till trängselskatten.

Till de svikna löftena har majoriteten lagt en rad förslag som får betydande och allvarliga konsekvenser för staden och dess invånare.

De planer som funnits på att bilda en stiftelse av bostadsföretagen skulle i grunden innebära en försämring av stadens ekonomi och utvecklingsmöjligheter. Det är viktigt att tydliggöra att dessa planer nu avskrivs från framtida planering.

Därutöver har vänstermajoriteten även förslagit en stiftelse för all stadens mark utanför kommungränsen, totalt 26 000 hektar. Det är en större yta än hela Stockholms stad. Stiftelsebildning innebär att grönområden ställs mot bostadsbyggande, på ett sätt som inte är nödvändigt. Även dessa stiftelseplaner bör avskrivas.

Beslutet att inte tillåta omvandling av hyresrätter till bostadsrätter i ytterstaden har lett till en fortsatt segregation, då inte minst många invandrare har förlorat möjligheten att få större makt över sitt boende.

Nya bostadsprojekt planeras gång på gång med orealistiskt låga parkeringstal. Sammantaget innebär detta en politik som gör att det blir svårare att leva i Stockholm och svårare att bedriva företag som kräver transporter i staden.

Den omfattande återkommunaliseringen av verksamheter inom välfärdssektorn har lett till att stockholmarnas valfrihet har beskurets. Det innebär också att privata entreprenörer inom exempelvis äldreomsorg och socialtjänst fått allt svårare att bedriva verksamhet i Stockholm. Frivilligorganisationerna vittnar om att det samarbete med staden som utvecklades under förra mandatperioden befinner sig i utförsbacke.

Nytt hopp för Stockholm

Ett växande Stockholm

- *Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företagande och besök*
- *Stockholm ska vara en ledande tillväxtregion i Europa*

Det behövs en rejäl satsning på företagande och nya jobb, i Stockholm såväl som i Sverige. Sverige har under alltför många år halkat efter resten av världen i ekonomisk tillväxt. Det måste alltid löna sig att arbeta. Så är det inte i dag, i socialdemokraternas Sverige.

Kommunalskatten är en av de skatter som proportionellt sett drabbar människor med låga inkomster hårdast. Därför är det centralt att utrymme skapas för att sänka kommunalskatten i Stockholm. Det är genom att fler stockholmare kommer i arbete som tillväxten och därmed den totala skattebasen kan öka. Det är endast genom företagande och nya jobb som en varaktig tillväxt och därigenom en varaktig välfärd kan möjliggöras. Vår målsättning är att göra Stockholm till norra Europas mest företagsvänliga stad.

Det är endast genom företagande och nya jobb som en varaktig tillväxt och därigenom en varaktig välfärd kan möjliggöras. I den framtidsutredning som Stockholms stad har arbetat fram skisseras tre huvudsakliga tillväxtscenarier. Vårt mål är att Stockholm ska arbeta för den mest positiva av dessa scenarier vilket bland annat innebär att verka för flerkärnighet och tillväxt i såväl övriga delar av länet som i Mälardalsregionen. Det ställer stora krav på samarbete, bostadsbyggande, infrastrukturlösningar och ett mer företagsvänligt klimat, inte minst för entreprenörer i välfärdssektorn.

Stockholm står inför stora utmaningar. Vi vill att Stockholm ska växa och för att detta ska vara möjligt krävs stora investeringar i främst infrastruktur av såväl staten och staden som landstinget. För att finansiellt klara av dessa investeringar behöver staden generera kapital. Det kan skapas genom försäljningar av mark och bostäder samt genom renodling av stadens bolagssektor.

En positiv företagsutveckling förutsätter att kapacitetsproblemen löses. Ett sådant är bostadsbristen. För att företag ska kunna etablera sig och växa i regionen krävs att de anställda har bostäder. Framkomligheten och transportförsörjningen måste förbättras i takt med att regionen växer. Beslut ska fattas om såväl en östlig förbindelse som Förbifart Stockholm.

I en storstad av Stockholms storlek är ett nyskapande och aktivt kulturliv en stor tillgång. Kulturlivet i form av bibliotek, museer, teatrar, gallerier, utställningar m.m. bidrar till att skapa en levande stad och en positiv stämning.

En vibrerande storstad utvecklas genom att olika uppfattningar, kunskaper och kulturer möts. I Stockholm ska sådana möten uppmuntras. Det ska märkas att man är i en europeisk metropol och Sveriges huvudstad då man är i Stockholm. Då lockas såväl besökare som företag hit och invånarna uppmuntras till nytänkande och framtidstro. Det går inte att tänka sig en modern storstad utan teatrar, gallerier, bibliotek och konsthallar. Ett levande kulturliv är en viktig del av Stockholm.

Kulturlivet kan uppmuntras på många olika sätt. Många aktiva inom kulturlivet är egna företagare. Åtgärder för att underlätta för småföretagande kommer kulturlivet till del. I stadens egna marknadsföring bör kulturlivet ha en stor betydelse. Det fria, självständiga kulturlivet ska ges utrymme och möjligheter att verka.

Kulturen förvaltar också ett bildningsideal som är viktigt att upprätthålla inte minst inom skolan. Kulturen är en bärare av kulturarv som bör värnas. Böcker och bibliotek är därför navet i en borgerlig kulturpolitik.

Stockholms attraktionskraft för boende, besökande och företag är en blandning av den moderna storstadens rika utbud av teatrar, biografier, restauranger och musik med en attraktiv och unikt god livsmiljö.

För att Stockholm ska upplevas som en attraktiv stad krävs det att staden både är tillgänglig för alla och upplevs som trygg och välstädd. Nedskräpningen av vår stad måste sluta. Alla, boende som besökare, uppskattar en ren och trygg stad.

Det är centralt att förbättra näringslivets förutsättningar i staden genom att tillhandahålla en serviceinriktad kommunal organisation, tillhandahålla en väl fungerande infrastruktur, upphandla kommunal verksamhet i konkurrens samt marknadsföra Stockholm.

Ökad valfrihet

- *Inför pengssystem inom förskola, äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade*
- *Inrätta ett avknopningskansli för att stödja medarbetare som vill ta över verksamheter och driva dem vidare i ett eget företag*
- *Underlätta valfriheten med hjälp av Internet, staden ska informera om sin egen verksamhet och om privata alternativ*
- *Det ska vara enkelt att få stöd av staden via kommuncentral information*

Det politiska inflytandet över människors vardagsbeslut ska minska. Det är människorna själva som bäst kan bestämma vilken vård- och omsorgsgivare de och deras familj vill ha samt vilken typ av barnomsorg och skola barnen ska gå i. Det handlar om respekt för de enskilda invånarnas förmåga och vilja att ta ökat ansvar för sig själva och sin familj liksom respekten för att människor är olika, har olika behov och mål.

Det är stadens ansvar att stockholmarna – inom de områden som kommunen tillhandahåller offentligfinansierad service – får mesta och bästa möjliga service för sina skattepengar. Staden ska erbjuda den enskilde medborgaren möjlighet att välja den vård- och omsorgsgivare, förskola och skola, som bäst motsvarar människors önskemål, oavsett om den drivs i offentlig eller privat regi.

Full etableringsfrihet och lika villkor ska råda mellan kommunala och enskilt drivna alternativ. Stadens IT-system behöver förbättras för att underlätta för medborgarnas val. Det bör vara en självklarhet att stockholmarna på ett enkelt sätt har möjlighet att ta del av stadens verksamhet och jämföra den med andra enheter, kommunala såväl som enskilt drivna. Kontakten med staden, oavsett vilket ärende man har, ska kunna ske genom en ingång, elektronisk eller via telefon.

För den som ska välja förskola, skola, hemtjänst eller särskilt boende ska det gå att utföra valet och kontinuerligt få uppdaterade prognoser om platstillgång och kötid via webblösningar. Stockholms stad ska tillhandahålla information om alla alternativ, kommunala såväl som enskilda till medborgarna inom de områden som staden finansierar.

Vi vill öka och utveckla valfriheten och mångfalden inom förskola, skola, äldreomsorg, omsorgen om de funktionshindrade och inom socialtjänsten. En mångfald av aktörer inom dessa områden utgör en god grund för kvalitetsutveckling och en sund konkurrens som ger de bästa förutsättningarna för dessa verksamheter, bra skolor som förmedlar kunskap och äldreboenden som ger äldre människor en trygg och värdig omsorg.

Valfrihet ska eftersträvas inom det sociala området, exempelvis gällande missbruksvård och andra former av behandling. Det är troligen så att svårmotiverade missbrukare lättare kommer att söka sig till vård och behandling när de själva kan påverka valet av behandling. Det är angeläget att den missbruksvård som erbjuds är kunskapsbaserad och att uppföljningen och utvärderingen stärks. Valfrihetssystem inom missbruksvården ska utredas och utvecklas.

Det är sannolikt att fler företag inom dessa områden kommer att startas av kvinnor såsom under de valfrihetsvänliga åren 1998-2002. Vi välkomnar en utveckling med fler kvinnliga företagare.

Valfrihet och en mångfald av aktörer och människor ger fler arbetsgivare. Det medför att olika arbeten inom dessa branscher blir mer attraktiva och möjligheter skapas för bättre arbetsvillkor och högre löner för duktiga medarbetare. Detta är av stor vikt då flera av yrkena inom dessa branscher idag ofta omtalas just på grund av svårigheten att locka nya medarbetare, inte minst unga människor, samt de låga löner som är utmärkande för den kvinnodominerade offentliga sektorn.

Stadens anställda är en nyckelgrupp som kan skapa förutsättningar för nya alternativ. Därför måste stadens nämnder och förvaltningar uppmuntra och stödja anställda som vill ta över kommunala verksamheter i egen regi. Vi vill under kommande år rikta särskild uppmärksamhet på medarbetarna inom förskolor, skolor och inom omsorgerna som önskar avknoppa sin verksamhet. Därför inrättas ett avknoppningskansli som ges i uppgift att stödja de medarbetare som önskar ta över verksamhet.

Arbete i stället för bidrag

- *Socialbidragsberoendet ska minska och en jobbgaranti införs*

Den del av inkomsten man själv har makt över efter att skatten är betald måste öka. Minskad skattebörda leder till minskat bidragsberoende och också till att det egna ansvaret ökar. Möjligheten att själv få ta ansvar och kunna påverka livet för sig själv och sina närmaste är positiv. Det är så starka självständiga individer kan växa. Inte minst ur ett integrationsperspektiv är det viktigt att öka makten över den egna ekonomin. Det är stockholmaren själv som bäst kan välja vad han eller hon vill prioritera.

Bidragsberoendet är en tragedi för varje människa som drabbas. Eftersom bristande ekonomiska resurser i en familj alltför ofta leder till olika former av problem, kommer den

satsning vi gör och de krav vi ställer att leda till att fler stockholmare får en bättre livssituation.

Socialdemokraterna har givit upp arbetet med att nå stadens sedan 1999 fastställda och alltjämt gällande mål om ett halverat socialbidragsberoende i Stockholm i och med utgången av 2004. Trots den rådande högkonjunkturen har bidragsberoendet inte minskat. Från maktskiftet 2002 till våren 2006 har stadens kostnader för socialbidragen ökat med 9 procent.

För att lyckas med målet om att minska bidragsberoendet måste nya metoder och nya samarbeten till. En del sådana samarbeten har prövats under den förra borgerliga mandatperioden och givit ett mycket gott resultat. Inte minst bidrog samarbetet med näringsliv och bemanningsföretag till fler jobb. Flertalet stadsdelsnämnder lyfte upp frågan på dagordningen och hittade nya arbetsmetoder för jobb istället för bidrag. En jämförelse mellan stadsdelarna visar tydligt att aktiva insatser och tydliga krav har mycket stor betydelse i arbetet med att hjälpa människor att gå från bidrag till jobb.

Vi vill införa en ny arbetsmodell för hela Stockholm som baseras på det framgångsrika koncept som utformats på Jobbcentrum i Skärholmen. Genom att samla arbetsmarknadens olika aktörer, företagsrådgivning med mera i ett gemensamt arbetssätt kan vi sänka trösklarna för den arbetssökande och öka möjligheten att komma ut på arbetsmarknaden eller utveckla idéer för att starta eget företag.

Arbetsmodellen inkluderar en individuell bedömning och en individuellt anpassad handlingsplan. Vidare är starta-företag-rådgivning, ekonomisk rådgivning som ett stöd för att bland annat utveckla idéer, hjälp att söka F-skattsedel och svenska för företagare är viktiga delar av modellen.

Vi vill gå vidare i kampen mot bidragsberoendet med konkreta reformer i hela staden. En jobbgaranti ska införas i Stockholm, där alla som idag är socialbidragsberoende ges en snabb individuell bedömning och, i de fall arbetsbrist är orsaken till bidragsberoendet, garanteras arbete inom fem dagar. Är det inte arbetsbrist som är orsaken till socialbidragsberoendet ska utbildning eller stöd efter individens behov erbjudas. För de människor som står längre från arbetsmarknaden på grund av språksvårigheter, medicinska eller andra skäl behövs en aktivare socialtjänst. I de fall där det finns starka medicinska skäl till bidragsberoendet bör en utredning göras för att se om personen borde ha en annan stödform.

Möjligheten att upphandla tjänster av bemanningsföretag och andra intressenter i arbetet för att minska bidragsberoendet måste också tillåtas och utnyttjas.

Företagsvänlig stad

- *Stockholm ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad*
- *Nyföretagandet ska öka*

Läget för Stockholms näringsliv är oerhört kärt till följd av socialdemokraternas skattechock, höjda avgifter och krångligare regler. Det framgår inte minst av den jämförelse av det lokala företagsklimatet som Svenskt Näringsliv genomför varje år. Sedan socialdemokraterna tog över har Stockholm rasat från en 69:e plats 2002 till 132:e plats 2006. I Stockholm finns det tusentals sidor med regler och bestämmelser som påverkar det lokala näringslivets villkor. För att förbättra förutsättningarna för tillväxt och företagande föreslår vi att staden tillsätter en

lokal regelförenklingskommission – *Simplex Stockholm*. Målsättningen är att kraftigt förbättra Stockholms ranking i Svenskt Näringslivs jämförelse av det lokala företagsklimatet.

Det enda långsiktiga sättet att se till så att fler stockholmare har ett jobb är att underlätta för företagen. Det är framförallt inom nyföretagandet och i de dag små företagen som tillväxtpotential för nya jobb finns. Stockholms stad ska därför omedelbart bjuda in företrädare för det lokala näringslivet till ett arbete för att steg för steg avskaffa krånglet samt minska byråkratin.

Kommissionen får uppdraget att se över alla regler som påverkar näringslivets och inte minst småföretagens villkor som Stockholms stad kan ändra på själv. Kommissionen ska även granska i vilken utsträckning kommunal verksamhet konkurrerar med privata företag samt undersöka behovet av inrättandet av en företagslots i Stockholm. Målsättningen är att göra Stockholm till den kommun i landet där det är enklast att starta och driva företag.

Staden ska underlätta för småföretag, bla i mark- och tillståndsfrågor genom att införa en ”one-stop-shop” modell med fokus på att undanröja administrativa hinder. Syftet ska vara att företagare enbart ska behöva vända sig till en funktion i staden för att lösa de tillstånd som krävs för att få bedriva verksamhet i Stockholm.

En hög bostadsbyggnadstakt

- *Bygg mer och bygg på höjden*
- *Förenkla planprocessen*
- *Korta handläggningstiderna*
- *Höj parkeringstalen*
- *Reglerna för miljö och byggande måste storstadsanpassas*

Den svenska bostadspolitikens problem har sitt ursprung i en planekonomisk bostadspolitik som präglats av subventioner, centralplanering och förmynderi. Konsekvenserna är många utöver bostadsbrist; svarta kontrakt, omständliga bygglovsprocesser, krångliga byggregler, bristande konkurrens, höga kostnader, ovilja att införa nya ägarformer för bostäder och för liten individuell valfrihet för den bostadssökande.

Det är nu uppenbart att majoriteten inte kommer att lyckas med att bygga 20 000 nya bostäder under mandatperioden. Från den 1 januari 2003 till och med den 31 mars 2006 har endast 9 716 bostäder påbörjats. Hela 10 284 bostäder måste påbörjas på knappt ett halvår för att klara löftet. Under de sista två åren av den förra borgerliga mandatperioden påbörjades 5 664 lägenheter och 3 774 färdigställdes.

En viktig och helt avgörande förutsättning för att öka bostadsbyggandet i Stockholm är att det inte stoppas av orimliga riktlinjer för byggandet. Ett exempel är bullernormerna vid nybyggnation av bostäder.

Det finns ett flertal regler som rör miljö och byggande som hindrar byggandet i storstäder så pass att det snart inte går att förtäta Stockholm eller låta staden växa i kollektivtrafiknära och infrastrukturnära platser längre. De bullerregler som finns i dag är inte anpassade till boendet i en storstad. Det absurda med byggreglerna är att många av de äldre bostäder som vi anser som mest attraktiva i Stockholm inte skulle ha fått byggas med dagens begränsande byggregler.

Vi menar att det finns skäl att anpassa bullernormerna till behovet av byggande i stora städer. De statliga reglerna måste anpassas för storstadens villkor. Buller och dess påverkan på hälsan måste vägas mot de fördelar som ändå finns med att bygga citynära. Att bo centralt med god kollektivtrafik och med gång- och cykelavstånd till arbete, kultur och universitet innebär låg miljöpåverkan.

Vi har en vision om en mer levande citykärna. Vi vill avkontoriserat city och göra innerstaden mera levande. En kombination av kontor och bostäder skulle också bidra till ökad trivsel och mindre bilberoende.

För att ytterligare stimulera ett ökat bostadsbyggande behövs åtgärder såsom reformerad hyressättning i nyproduktionen, fler upplåtelseformer, ökad konkurrens på byggmarknaden, enklare planregler, mer långsiktig finansiering och tillgång till privat investeringskapital.

Staden kan fortfarande vidta egna åtgärder för att förenkla för mindre byggherrar att komma in på stadens bostadsmarknad. Ökad konkurrens på byggmarknaden är ett bättre sätt att pressa priser än experiment med skattemedel och kommunala bolag. Den främsta anledningen till de höga produktionskostnaderna handlar nämligen om beskattningen. I en nyproducerad lägenhet utgörs hyran till 60 procent av skatt. Ska detta ändras måste byggmomsen sänkas och fastighetsskatten avvecklas.

I staden finns många medborgare som kan hyra ut rum, smålägenheter eller del av sin villa. Till följd av beskattningen av hyresintäkter så sker detta i alldeles för liten utsträckning. Staden borde uppvakta regeringen med krav på en skattelättnad för att frigöra smålägenheter.

Vi säger bestämt nej till det missbruk av skattemedel det innebär att låta stadens bostadsbolag utöka sitt fastighetsinnehav genom att köpa privata fastigheter, vilket kostar hundratals miljoner utan att en enda ny lägenhet tillkommer. Vi säger också nej till att staden ska lägga de kommunala bostadsbolagens fastighetsinnehav i en stiftelse. Att lägga de kommunala bostadsbolagen i en stiftelse skulle inte bara innebära att staden skänkte bort 75 miljarder kronor utan även att staden frånsade sig inflytandet i bostadsbolagen.

Bostadsbristen utgör ett problem för såväl regionens invånare som dess företag. Bostadsbristen kostar regionens företag uppskattningsvis 2,5 miljarder kronor per år i form av uteblivna expansionsmöjligheter och är ett av de stora problemen vid nyrekrytering.

Stockholmaren betalar idag en rekordstor andel av sin inkomst efter skatt för sitt boende. Det är angeläget att boendekostnaderna sänks. Dagens extremt hårda beskattning av byggande och boende är den största orsaken till att boendekostnaderna blir höga. Höjd fastighetsskatt drabbar alla i form av höjda boendekostnader. Vi anser att fastighetsskatten ska avskaffas.

Även om en omflyttning innebär att billigare lägenheter blir lediga när nya byggs, måste staden också försöka få till stånd nya lägenheter med låga boendekostnader. Staden kan bidra till sänkta kostnader genom att tillåta bebyggelse även på mark som inte är förenad med höga grundkostnader såsom sanering och överdäckningar. Högre exploatering och mindre detaljrika krav från staden är andra åtgärder för att sänka boendekostnaderna i nyproduktion.

En viktig åtgärd för att uppnå ytterligare ökning av bostadsbyggandet är att påskynda framtagandet av detaljplaner. Genom en förenkling av plan- och bygglagens praktiska tillämpning kan planprocessen effektiviseras utan att medborgarinflytandet minskas.

Arbetsmetoder måste tas fram så att miljö-, tillgänglighets- och näringslivsaspekter bevakas. Ambitionen bör vara att på sikt halvera tiden från start till färdig detaljplan.

I syfte att underlätta för byggherrar och andra parter i byggprocessen ska staden fortsätta arbetet med att ta fram förslag till förenklingar av planprocessen. Handläggningen av bygglov måste effektiviseras.

Parkeringsbristen är ett stort problem i Stockholm. Trots majoritetens ansträngningar att försvåra för bilägarna i form av avgiftshöjningar och för få parkeringar, minskar inte antalet bilar. Tvärtom, bilinnehavet har ökat markant de senaste åren.

Vid nybyggnationer av bostäder ställer plan- och bygglagen krav på lämpligt utrymme för parkering. Hur stort utrymme som behövs avgörs mot bakgrund av de parkeringstal som staden antagit. Avsikten är att parkeringstalen ska överensstämma med det genomsnittliga behovet av parkeringsplatser. Tyvärr är stadens parkeringstal alldeles för snålt satta. Detta medför att för varje nytt hus som byggs blir parkeringsbristen större. Om de 4500 utlovade bostäderna i innerstaden blir verklighet kommer därmed underskottet av parkeringar öka med 1200 platser.

Blandade boendeformer

- *Boende i de kommunala bostadsbolagen i ytterstaden ska erbjudas möjlighet att friköpa sina bostäder*
- *Bygg fler bostadsrätter i förorter där hyresrätten är dominerande*
- *Stopplagen måste avskaffas*

Ett viktigt medel för att bryta segregationen är fler bostadsrätter i utsatta förortsområden. Därigenom ökar inflytandet över det egna boendet och boendemiljön, de sociala nätverken förbättras och områdena stabiliseras. Den sociala integrationen ökar med blandade boendeformer och ett större enskilt ägande av bostäder breddar och ökar också sparandet i Sverige, vilket i sig är angeläget.

Vi vill erbjuda stockholmare möjligheten att äga sitt boende. Särskilt viktiga är ombildningar i ytterstaden där de allmännyttiga bolagen alltjämt har en alltför dominerande ställning. Boende i förorten frågar sig med rätta varför de inte ska få äga sin bostad, när andra har fått chansen.

Det är oerhört viktigt att även i nya bostadsområden bygga både hyresrätter, bostadsrätter och småhus eller så kallade stadsvillor. Den nuvarande vänstermajoriteten talar om värdet av blandade upplåtelseformer men gör inget för att skapa en sådan situation i de stadsdelar där det bäst skulle behövas.

Vänstermajoriteten försöker med hjälp av olika lagar och beslut att hindra folk från att äga sin bostad. Den socialdemokratiska regeringen har infört en stopplag, vars syfte är att försvåra för kommunalägda bostadsföretag, som Svenska bostäder, att sälja bostäder till hyresgästerna. Vi menar att Stockholm måste tillåtas att fatta sina egna beslut och hitta de lösningar som passar staden bäst, utan statliga pekpinnar. Det borde vara en självklarhet att Stockholm själv får avgöra hur mycket eller hur litet av bostadsbeståndet som ska vara i kommunens ägo. Vinner vi valet i höst kommer vi som en av de första åtgärderna att uppvakta regeringen om att avskaffa stopplagen.

Möjligheten för tomträttsägare att friköpa marken ska kvarstå och utvecklas. Möjligheten för bostadsrättsföreningar att friköpa den mark som husen står på ska utvecklas och införas.

Infrastruktursatsningar för ökad framkomlighet

- *Framkomligheten i regionen ska öka*
- *Förbifart Stockholm ska byggas.*
- *Beslut ska fattas om östlig förbindelse*
- *Nej till trängselskatt*
- *Bromma flygplats ska bevaras*

Stockholm har stor tillväxtpotential. I Stockholmsregionen finns goda förutsättningar för nya arbetstillfällen och fler invånare. Vi välkomnar en expansion av Stockholm men en sådan i grunden positiv utveckling medför också ökade krav på regionens infrastruktur. Det är därför angeläget att framkomligheten förbättras i Stockholm. Planeringen måste ta hänsyn till olika trafikanters intressen och avse såväl fotgängare och cyklister som yrkesförare och bilister. Ett bra samspel måste skapas mellan olika trafikslag samtidigt som företag måste ges goda möjligheter att utvecklas. God framkomlighet är en förutsättning för god tillväxt i Stockholmsregionen. En utbyggnad av kollektivtrafiken är en viktig del i att öka framkomligheten i regionen.

En viktig fråga är trängselproblemen som finns i transportnätet. Framkomligheten och transportförsörjningen måste förbättras i takt med att regionen växer. Beslut ska fattas om såväl östlig förbindelse som Förbifart Stockholm. Stockholm behöver inte nya pålagor utan satsningar på vägar och kollektivtrafik.

Biltullsexperimentet har kraftigt försvårat möjligheterna att komma överens om viktiga infrastruktursatsningar i regionen. Biltullarna innebär dramatiskt ökade kostnader för de Stockholmare som är beroende av att dagligen förflytta sig med bil och försämrar Stockholms möjligheter att växa och återta sin position som Sveriges tillväxtmotor. Vi säger bestämt Nej till trängselskatten.

Ska vi klara av att bygga de vägar och spår som krävs för att klara Stockholms tillväxt måste staden visa stor tydlighet i dessa frågor. Det krävs tydlighet när vi slåss för regionens rättmätiga andel mot en stockholmsfientlig regering och tydlighet mot tillväxtfientliga opinioner. Nya vägar och en god miljö ska inte behöva ställas mot varandra. Avlastande kringfartsleder ökar framkomligheten för trafiken samtidigt som miljön och trafiksäkerheten blir bättre i innerstaden. Därutöver stärks integrationen mellan regionens olika delar.

Citybanan genom centrala Stockholm måste byggas. Denna spårsatsning möjliggör ny, tätare och driftsäkrare trafikering på de befintliga spåren. Därutöver skapas fler bytespunkter och mindre trängsel på perronger.

Tvärbanans utbyggnad måste fortsätta. I sydväst måste tvärbanan förlängas från Hammarby Sjöstad till Slussen. I nordväst måste tvärbanan förlängas från Alvik till Kista och Stockholm Nord via Bromma flygplats och Rinkeby.

Förbifart Stockholm måste byggas för att förstärka förbindelsen mellan regionens norra och södra delar samt leda E4 i nordsydlig riktning utanför Stockholms innerstad. Vi säger därmed nej till Diagonal Ulvsunda alternativet.

Beslut ska fattas om en östlig förbindelse som kan innebära en kraftig avlastning av trafiken från innerstaden.

E 18: s nya dragning mellan Hjulsta och Kymplingelänken måste byggas. Genom nya E 18 möjliggörs ny bebyggelse i Järfälla, Sundbyberg och Solna samtidigt som vägförbindelserna till Kista förbättras. Därutöver förbättras trafiksäkerheten på en av landets hårdast olycksdrabbade vägsträckor.

En flygplats i Stockholms närhet har stor betydelse för utvecklingen av näringslivet i Stockholmsregionen. Tyvärr har socialdemokraterna enbart bidragit till fler frågetecken om framtiden för flyget i Stockholmsregionen genom obeslutsamheten om Bromma och om andra flygplatsfrågor i regionen. Genom regeringens agerande i frågan om en ny flygplats på Södertörn har Brommas betydelse för såväl affärsflyg som reguljärflyg stärkts. Planering och byggande av en ny flygplats i Stockholmsregionen tar cirka 15 år att genomföra.

Mot bakgrund av detta bör Bromma flygplats därför få en ny koncession när den nuvarande går ut. I anslutning till den ska Stockholms stad teckna nytt avtal med Luftfartsverket som möjliggör ett bevarande av Bromma flygplats under koncessionstiden. Stadens avtal med Luftfartsverket om bland annat miljöbestämmelser för flygtrafiken ska fullföljas, samtidigt måste utvärderingen och uppföljningen förbättras av de krav som har ställts tidigare. Även det nya avtalet som bör tecknas ska innehålla strikta regler för flygtrafikens miljöpåverkan till exempel avseende flygrörelser och buller.

En trygg och snygg stad

- *Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och vacker stad*
- *Stockholm måste få fler poliser*
- *Ökad polisnärvaro i kroglivet genom mobila polisstationer*
- *Klotter på stadens byggnader ska saneras inom 24 timmar*
- *Mörka och otrygga platser ska lysas upp*
- *Gräv ner återvinningsstationerna*

För att skapa en ökad trygghet är det brottsbekämpade och det brottsförebyggande arbetet av stor vikt. Den socialdemokratiska regeringens utarmning av polisens resurser de senaste åren har fått till effekt att allt fler stockholmare känner sig otrygga. 40 procent av Stockholms kvinnor är rädda för att utsättas för brott i tunnelbanan. Ungefär lika stor andel, 36 procent, av stockholmarna anser att det finns problem med klotter, skadegörelse, stölder och inbrott i stadsdelen där de bor. 23 procent av stockholmarna anser att våld och misshandel utgör ett ganska stort eller mycket stort problem i stadsdelen.

Det är en oro på goda grunder; den anmälda våldsbrottsligheten har ökat markant i Stockholm liksom i övriga landet. Förra året begicks över 14 000 våldsbrott i Stockholms stad. Våldsbrotten i Stockholm har ökat varje år under den här mandatperioden.

Denna utveckling måste vändas. Den politik som vänsterkartellen för i riksdag och stadshus har inneburit en privatisering av tryggheten. Stat och kommun klarar inte längre det som är den offentliga sektorns kärnuppgift. Trygghet har allt för ofta lämnats över åt väktarbolag. Stockholms stad måste hjälpa till att föra regionens talan gentemot regeringen i syfte att få fler poliser till Stockholm. Polismyndigheten måste få pengar att anställa de poliser som utbildas och som vill börja jobba i Stockholm. Att öka antalet synliga poliser är den enskilt viktigaste trygghetsskapande åtgärden idag.

Det ska vara tryggt och säkert i det offentliga rummet. Belysningsprogram, klottersanering och städning av det gemensamma rummet är viktiga åtgärder för att skapa ett tryggare Stockholm. Arbetet med att bygga bort otrygga och kriminella miljöer måste stärkas.

Socialdemokraternas undfallenhet mot klotter leder till minskad trygghet. Staden ska tillsammans med fastighetsägarna och SL gemensamt arbeta mot klotter och annan vandalisering i syfte att öka tryggheten. Klotter ska saneras snabbt.

Likaså behövs ordentlig städning. Delar av Stockholm ser idag ut som en soptipp. Det behövs fler papperskorgar och regelbunden och noggrann städning på gator och torg och vid återvinningsstationer. Antalet papperskorgar ska öka i särskilt skräpiga områden, exempelvis parker och torg.

För att Stockholm till fullo ska kunna utnyttja sin potential som den vackra huvudstaden på vattnet krävs att vi tar krafttag mot de inslag som tyvärr förfular vår stad. Klottersanering och städning av de gemensamma utrymmena måste prioriteras högre än i dag. Skötseln av våra parker – en alldeles för dåligt utnyttjad resurs – måste bli bättre.

Dagens system med återvinningsstationer har stora brister gällande bland annat nedskräpning och förfulning av stadsbilden. De gröna soptunnorna ska tas bort från gator och torg för att istället grävas ner under marken.

Klotter och annan skadegörelse måste konsekvent motarbetas, en klotterkommission ska därför inrättas. Stadens klotterpolicy ska vara ett totalt avståndstagande från klotter och graffiti. En jourtelefon som fungerar så att allmänheten kan inrapportera klotter och annan vandalisering är en viktig åtgärd som måste följas upp med aktiviteter som dels sprider kunskapen om numret, dels följs upp av en saneringsgaranti värd namnet. Vi föreslår att allt klotter på stadens byggnader ska saneras inom 24 timmar efter att det rapporterats och målet är att få med även de privata fastighetsägarna i ett projekt med denna målsättning.

Det brottsförebyggande arbetet som bedrivs av frivilligorganisationer ska stödjas. Ett närmare samarbete utvecklas lokalt med alla engagerade föräldrar, föreningar och nattvandrare som vill bidra till en tryggare närmiljö. I övrigt måste det brottsförebyggande arbetet från stadens sida konkretiseras och få en tydligare styrning genom att ett centralt brottsförebyggande råd med en tydlig ledningsfunktion etableras som ett komplement till de brottsförebyggande råd som finns lokalt.

Missbrukssituationen i Stockholm är mycket allvarlig. Vi får aldrig acceptera det narkotikamissbruk som breder ut sig i Stockholm. Narkotikan ska bekämpas. Förebyggande arbete, uppsökande fältarbete och samarbete med olika lokala grupper är viktiga delar för att bekämpa bland annat drogmissbruk bland ungdomar och vuxna. Tydliga åtgärder behövs både för att stödja unga brottsoffers vilja att anmäla brott och för att minska brottsligheten.

Fokus för det brottsförebyggande arbetet måste ligga på tydliga insatser ute i verkligheten, inte på stadens förvaltningar. En förutsättning för att lyckas är att ideella organisationer med engagerade ungdomar och vuxna deltar i dessa insatser.

Valfrihet i barnomsorgen

- *En förskolepeng ska införas*
- *Barnomsorgsgarantin ska gälla*
- *Tvåfamiljssystem ska införas*
- *Vi ska skyndsamt finna en lösning som möjliggör ekonomisk ersättning till hemmaföräldrar*

Den viktigaste satsningen vi kan göra för framtiden är att satsa på barnen. Stockholm ska erbjuda föräldrar valfrihet, möjligheter och mångfald. Därmed läggs grunden för att barnen kan få en trygg uppväxt och omsorg. Att se varje barns förmåga, lust och vilja att lära och utvecklas är en förutsättning för barns fortsatta utveckling och lärande. Vårt mål är att Stockholm ska vara Sveriges bästa stad att växa upp i.

I storstadens höga tempo lever många människor under hård press. Stressade barn och vuxna är effekten av en situation där många barnfamiljer lever med små marginaler, vad avser såväl ekonomiska tillgångar som tid. Detta inverkar självfallet negativt på både barns och vuxnas livskvalitet. Att skapa flexibilitet, sänkta skatter och ökad valfrihet för barnfamiljer måste bli ett viktigt politiskt mål. Föräldrar måste kunna kombinera förvärvsarbete och mer tid för barnen. Ett sätt att göra det är att minska skillnaderna mellan olika barnomsorgsformer och göra det praktiskt möjligt att välja andra alternativ än förskola.

Vi ska också skyndsamt verka för en lösning som gör det möjligt att ge ekonomisk ersättning till föräldrar som vill vara hemma med sina barn som komplement eller alternativ till annan barnomsorg. Vi ska därutöver verka för att riksdagen ska fatta beslut som ger kommunerna möjlighet att friare använda barnomsorgsresurserna så att det kommer alla barnfamiljer till del, oavsett vilken typ av barnomsorg de valt, alltså även föräldrar som vill vara hemma med sina barn som komplement eller alternativ till annan barnomsorg.

För att öka familjers valfrihet bör även ett så kallat tvåfamiljssystem införas där föräldrarna i två familjer turas om att ge omsorg till varandras barn i hemmet enligt schema.

Enligt barnomsorgsgarantin har de föräldrar som anmäler sitt behov tre månader i förväg rätt till en plats i förskolan från det att barnet har fyllt ett år. Det ökade antalet barn i kombination med de politiska målen om att minska barngruppernas storlek har kraftigt ökat trycket på förskolan. Resultatet är inte bara att socialdemokraterna inte lever upp till sina löften före valet om minskade barngrupper. Hälften av stadsdelarna klarar inte att leva upp till barnomsorgsgarantin. För att möta de större behoven i barnomsorgen krävs en fortsatt utbyggnad av förskolor samt en satsning på fler alternativ. På så vis kan förskoleköerna kortas och arbetet med att minska barngruppernas storlek underlättas.

Vi vill att barnomsorgsgarantin ska skärpas så att staden får ytterligare skäl att verkligen uppfylla sina åtaganden, men framförallt så att drabbade föräldrar inte tvingas se sin ekonomi och vardag haverera när föräldradagarna är slut. Dagens barnomsorgsgaranti är ett ensidigt åtagande från stadens sida som inte medför några som helst konsekvenser om staden inte

levererar som utlovat. Vi vill istället ha en verklig garanti där föräldrar som inte får barnomsorg i tid kompenseras av staden.

När staden inte klarar att leva upp till sitt åtagande vad gäller barnomsorgsgarantin ska föräldrarna eller den som föräldrarna väljer (t ex någon av föräldrarna, föräldrarnas syskon eller mor- och farföräldrar) i någon form kunna anställas av staden som barnskötare på heltid eller deltid till dess att staden kan erbjuda ordinarie plats i barnomsorgen.

Det är föräldrarnas val och önskemål som ska styra barnomsorgen. De senaste åren har socialdemokraternas politik gentemot barnfamiljerna minskat valfriheten mellan olika former av barnomsorg och ökat pressen på föräldrarna. Vi vill istället att föräldrarnas val och önskemål ska styra inriktningen och utbudet av barnomsorg i Stockholm. En förskolepeng ska införas. Kvaliteten i verksamheten garanteras bäst genom en mångfald av alternativ med skiftande inriktning. Etableringsfrihet för enskilda alternativ ska vara en självklarhet.

Genom en uppgörelse mellan partierna i Alliansen och miljöpartiet i Sveriges riksdag kommer nu samma etableringsfrihet som finns inom grund- och gymnasieskolan att införas för fristående förskolor. Vi vill även uppmuntra medarbetarna i kommunala verksamheter att ta ett ansvar genom att ombilda till en fristående förskola. Samtidigt som staden har ett ansvar för uppföljning och utvärdering vill vi minska detaljstyrningen av den kommunala barnomsorgen och öka personalens inflytande.

Det behövs såväl förskollärare som barnskötare i förskolan, men den enskilt viktigaste faktorn för förskolans kvalitet är personalens engagemang och utbildning. Barnskötarna har en viktig roll i förskolans verksamhet främst när det gäller barns behov av omsorg, lek och trygghet. Föräldrar ska känna att de lämnar sina barn till en trygg och säker miljö i förskoleverksamheten. Förskollärare har efter högskolestudier en pedagogisk kompetens att lära och utveckla barn. Deras kompetens som yrkeskår är värdefull och ska tas på allvar. Den som leder det pedagogiska ansvaret på en kommunalt driven förskoleavdelning eller en förskola ska vara förskolelärare.

För många familjer som värdesätter små barngrupper och en hemlik miljö är familjedaghem ett bra alternativ. Det ska vara möjligt att få familjedaghem i alla delar av staden. Därför behövs olika åtgärder för att familjedaghem ska vara ett likvärdigt alternativ till förskolan. Den öppna förskolan och deltidsförskolorna ska finnas kvar. De fyller en viktig funktion för föräldrar och barn i Stockholm.

Staden ska informera föräldrarna om vilka alternativ som finns. För att förenkla föräldrarnas val av barnomsorg vill vi därför skapa en gemensam webbportal där föräldrarna kan ansöka om barnomsorg, söka information om och jämföra olika alternativ, anmäla sig till önskad verksamhet och följa platstillgången.

En modern kunskapsskola

- *Skolans huvuduppgift ska vara att förmedla kunskap*
- *Eleven och dennes föräldrars inflytande ska öka*
- *Läraryrkets attraktionskraft ska höjas*

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Människor växer med kunskaper. Utbildning ger individen

möjlighet att öppna nya dörrar och se nya perspektiv. Bildning ger människor makt att forma sina egna liv.

Vi har höga ambitioner med skolan. I Stockholms skolor ska alla elever kunna skaffa sig de kunskaper de behöver för att växa. Kulturellt, idrottsligt, tekniskt, akademiskt – alla begåvningar ska ges möjlighet att utvecklas och blomstra här.

Vi är övertygade om att lärandet stärks om skolan ser till den enskilde eleven och dennes förutsättningar. Därför vill vi ge varje elev och dennes föräldrar valfrihet och verkligt inflytande. På samma sätt ska lärare och skolledare ges frihet att avgöra hur de bäst stödjer lärandet. Vår skolpolitik sätter elevens lärande i centrum och betonar tydligare föräldrars, elevers och lärares ansvar.

Verksamheten måste baseras på en god och välförankrad värdegrund. Tolerans, förståelse för olikhet och respekt för andra ska prägla skolans vardag. Skolan ska inte vara värdeneutral, utan tydligt ta ställning för grundläggande humanistiska och demokratiska värderingar. Skolan ska fostra, men inte överta hemmets ansvar.

Vårt kulturarv erbjuder verktyg att förstå, ifrågasätta, påverka och se på samhället ur nya perspektiv. En god förankring i den egna kulturen gör det lättare för människor att med öppet sinne möta människor från andra kulturer. Stadens skolinspektörer ska granska skolornas arbete med värdegrunden.

Läraren är elevernas viktigaste resurs. Ingen annan faktor är tillnärmelsevis så viktig för skolans kvalitet som en kompetent lärarkår. I samma takt som bildning och kunskap har nedvärderats i Sverige har läraryrkets status sjunkit. Skolk, svordomar och störningar i klassrummet är vanligare i Sverige än i något annat västland. Mot den bakgrunden är det inte märkligt att så få ungdomar kan tänka sig att bli lärare i dag.

Många av de misslyckanden vi ser i dag är resultatet av en skolpolitik som steg för steg har underminerat läraryrkets auktoritet och status. Om Stockholm inte ska drabbas av en akut lärarbrist måste läraryrkets attraktionskraft höjas genom fler karriärvägar genom till exempel lektorat.

Grundskolan

- *Tidig och tydlig utvärdering för att hjälpa eleverna nå målen genom obligatoriska kunskapskontroller*
- *Återinför stockholmsproven i svenska, engelska och matematik*
- *Verka för tidigare betyg i fler steg*
- *Höj skolpengen så att den enskilda skolan får mer resurser*
- *Friheten att välja skola ska omfatta alla, även barn som är i behov av stora stödinsatser*

Grundskolans viktigaste uppgift är att lära alla elever läsa, skriva och räkna. Dessa baskunskaper är avgörande för elevernas förmåga att tillgodogöra sig övrig undervisning i skolan. Det är dags att skolan fokuserar på dessa grundläggande kunskaper.

Utvärderingarna av elevernas kunskaper i läsning, räkning och skrivning visar att svensk grundskola både har hamnat på efterkälken och delvis är inne på fel spår. Huvudorsaken till de försämrade resultaten är rädslan för att ställa höga krav och positiva förväntningar på eleverna. Nästan alla elever kan bli godkända i de viktigaste ämnena om kunskapsmålen görs

tydliga, kontrolleras med utvärderingar, kommuniceras med hemmen och stötts med extra insatser där sådana behövs.

Svenska är skolans viktigaste ämne. Det finns ett starkt samband mellan skönlitteraturläsning, läsförmåga och elevens förmåga att klara andra skolämnen. Läsning stärker såväl språkförståelse som fantasi och boken är viktig i skolans arbete. I ett mångkulturellt samhälle blir kitter som det svenska språket och litteraturen utgör allt viktigare. Gedigna kunskaper i svenska är det bästa bidrag skolan kan ge för att hjälpa nya svenskar att integreras i samhället.

Även matematik är ett av de grundläggande kunskapsämnena. För att locka fler ungdomar att välja naturvetenskapliga och tekniska utbildningar krävs god undervisning i matematik. Ett viktigt verktyg för att lyckas med detta är att tidigt ta tillvara elevernas intresse till exempel genom särskilda profilklasser i matematik och naturvetenskap.

Vi vill att det redan på lågstadiet ska finnas ett tydligt mål för kunskaper i läsning, skrivning och räkning. Det ska utvärderas och de elever som visar sig behöva det ska ges extra stöd och extra tid i vissa fall erbjudas ett extra skolår. För att snabbt kunna stödja elever med lässvårigheter ska en kontinuerlig utvärdering av elevernas läsförmåga göras från första klass, till exempel genom läsutvecklingsscheman

Skolan måste bli bättre på att tidigt fånga upp de elever som riskerar att inte nå målen. Därför vill vi ha obligatoriska kunskapskontroller genom återinförda Stockholmsprov och nya nationella prov så att elevens kunskapsläge jämfört med målen görs tydligt. I de tidiga årskurserna vill vi särskilt fokusera på elevens kunskaper i läsning för att så tidigt som möjligt fånga upp dem som inte når målen. Under elevens skolgång vill vi ha fler stadsövergripande eller nationella prov för att utvärdera elevens utveckling i förhållande till målen i en rad andra ämnen.

Förbättrade möjligheter till undervisning måste samtidigt kombineras med fler och bättre utvärderingar av skolorna. Vi vill därför utveckla årligen återkommande gemensamma brukar- och kvalitetsutvärderingar av stadens skolor.

Dialogen mellan skolan och föräldrarna är viktig, framför allt dialogen om elevernas sociala och kunskapsmässiga utveckling. Utvecklingssamtal ska därför genomföras regelbundet. Skolan ska erbjuda alla föräldrar skriftliga omdömen om elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling. Det ska finnas frihet i utformningen av denna information, därför ska förbudet mot betygsliknande skriftlig information avskaffas. För elever som inte når målen ska en individuell handlingsplan skrivas. Betyg bör ges i fler steg redan från mellanstadiet.

Varje elev har rätt att nå målen och därutöver lära sig så mycket som möjligt. Olika elever lär sig olika moment olika snabbt. Föreställningen att alla elever ska lära sig samma sak, i samma takt under lika lång tid är förlegad. De elever som har svårt att nå målen måste få extra hjälp och mer tid. Elever som snabbt når målen måste kunna få ytterligare stimulans och fördjupade arbetsuppgifter, till exempel möjligheten att läsa gymnasiekurser på högstadiet och högskolekurser på gymnasiet.

Trots kraftiga protester från föräldrar, lärare och elever har socialdemokraterna infört ett nytt resursfördelningssystem i Stockholm. Förändringarna har slagit hårt mot många förskolor och skolor. Särskilt hårt har barn i behov av särskilt stöd drabbats, eftersom stödundervisningen har skurits ned i många stadsdelar. Alla barn har olika förutsättningar, därför omfördelas

sedan många år resurser till skolor i utsatta områden. Tyvärr når inte alla pengar som fullmäktige anslår för skolverksamhet ut till eleverna.

Såväl skolans som förskolans resurser ska fördelas genom ett nytt resursfördelningssystem. Huvuddelen av de ekonomiska medlen ska följa eleven genom ett pengsystem, där pengarna går direkt till den enskilda skolan/förskolan. Därutöver ska medel fördelas för barn med särskilda behov och för lokaler

Friheten att välja skola ska omfatta alla, även barn som är i behov av stora stödsatser. Vi vill därför införa en likvärdighetsgaranti. Likvärdighetsgarantin innebär att alla elever i staden ges samma rätt till stöd, oavsett vilken stadsdel eleven kommer ifrån. Detta kommer både att öka valfriheten och minska byråkratin, samtidigt som likvärdiga och rättvisa villkor skapas mellan kommunala och fristående skolor.

Rätten att välja skola och förekomsten av friskolor har bidragit till en positiv utveckling av skolväsendet som helhet. Nya undervisningssätt utvecklas och föräldrarna blir mera delaktiga och engagerade i skolan. Friskolor fyller en viktig funktion som komplement och konkurrent till det kommunala skolväsendet. Mångfalden av arbetsgivare ger fler utvecklingsmöjligheter för lärare och skolledare. Staden ska varken gynna sina egna skolor eller friskolor, utan likvärdiga villkor ska råda.

Föräldrars och elevers rätt att välja skola är inte förhandlingsbar. Skolpengsystem skapar både ökad valfrihet för familjerna och bidrar, enligt bl.a. en rapport från Skolverket som den socialdemokratiska regeringen försökt hemlighålla, till att göra de kommunala skolorna bättre genom en positiv konkurrens om eleverna som i sig är kvalitetshöjande.

Alla skolor ska vara fria och självständiga. I en målstyrd verksamhet är det de professionella, skolans lärare och rektorer, som ska avgöra hur målen ska nås. Stadens viktigaste uppgift är att skapa nödvändiga förutsättningar för skolorna och att utvärdera resultaten.

De fristående skolor som inte lever upp till kraven kan få sina tillstånd indragna av Skolverket. Det är en riktig princip. Dessvärre gäller den endast de fristående skolorna. Vi menar att även kommunala skolor som under en följd av år inte lever upp till kraven bör kunna stängas.

Gymnasiet

- *Gymnasieskolornas självständighet ska öka*
- *Inrätta en modern lärlingsutbildning*

Avhoppet från de yrkesförberedande programmen är omfattande och det individuella programmet är numera gymnasieskolans största studieväg i årskurs ett. Elva procent av eleverna som slutade grundskolan förra året var inte behöriga att söka till gymnasiet. Den kanske viktigaste åtgärden för att lösa gymnasieskolans problem är därför att förbättra resultaten i stadens grundskolor.

Gymnasieskolornas självständighet måste öka. Den lokala friheten för rektorer ska förstärkas. Stadens gymnasieskolor ska utvecklas genom bland annat fortsatta satsningar på fler lektorat,

lärlingsutbildning och utveckling av yrkesutbildningar tillsammans med näringslivet. I stället för att varje gymnasieskola ska erbjuda så många olika utbildningar som möjligt bör var och en av stadens gymnasieskolor endast ha program där man håller högsta kvalitet.

Det individuella programmet är i dag Stockholms största program bland de elever som börjar gymnasiet. IV-programmets ökning är ett tydligt bevis för den socialdemokratiska skolpolitikens misslyckande med att ge elever tillräckliga kunskaper i grundskolan. Målet måste vara att så många elever som möjligt ska klara målen i grundskolan, och att en stor del av IV-programmets resurser därmed kan överföras dit. Staden bör också se över den framtida organisationen av IV-programmet.

Vi vill ha förstärkt valfrihet för alla gymnasieelever. Däremot ska möjligheten att reducera program och att läsa ämnen av ren hobbykaraktär minska. Vi vill ha kvar betygsintagningen till gymnasieskolan i Stockholm.

En annan viktig åtgärd är att införa en modern lärlingsexamen som alternativ till gymnasieskolans studie- och yrkesförberedande program. Lärlingsutbildningen ska till stora delar vara arbetsplatsförlagd och ske i nära samarbete med näringslivet men kan vara kopplad till en gymnasieutbildning. För den som går lärlingsutbildning ställs inte krav att läsa kärnämnen, men genom kopplingen till en gymnasieutbildning ges möjlighet att läsa gymnasieämnen i den utsträckning eleven vill. Vi vill ge kommunstyrelsen i uppdrag att ansöka om att Stockholms stad ska få bli försökskommun med en modern lärlingsutbildning.

Friskolor ökar valfriheten för eleverna samtidigt som lärarna får fler arbetsgivare att välja mellan. Mångfalden berikar stadens utbildningsväsende och utan tvivel skulle Stockholm aldrig ha klarat det ökande elevantalet på gymnasiet om det inte vore för att så många friskolor har etablerat sig på senare år. Vi välkomnar att fler friskolor etablerar sig i Stockholm.

Ordning och studiero

- *Ingen ska behöva vara rädd för att gå till skolan*
- *Nolltolerans mot våld, alkohol och droger i stadens skolor*
- *Som en sista åtgärd ska mobbare kunna flyttas mot sin vilja*
- *Skolk ska skrivas in i terminsbetygen och alltid rapporteras till målsman*

En trygg och lugn miljö i skolan är förutsättningen för att eleverna ska lära sig. Ingen ska behöva vara rädd för att gå till skolan. Hot, våld och kränkande språkbruk ska inte vara acceptabelt. Ändå mobbas tusentals barn i Stockholms skolor varje år. Staden behöver en för alla skolor gemensam policy mot mobbning och annan kränkande behandling.

Mobbning kan bekämpas mer effektivt än vad som sker idag. I våra nordiska grannländer Norge och Island har de borgerliga regeringarna startat forskningsbaserade åtgärdsprogram som på kort tid minskat mobbningen med upp till 50 procent. Stockholm borde följa deras exempel och inte som socialdemokraterna nöja sig med vackra ord och otydliga planer. Alla skolor ska ha dokumenterat fungerande handlingsplaner mot mobbning. Som sista åtgärd måste en mobbare, mot föräldrarnas vilja, kunna flyttas från skolan.

Lärare och rektorer måste få tydligare befogenheter och ökat politiskt stöd för att upprätthålla ordningen i skolan. Varje skola bör ha tydliga regler för trygghet och trivsel i skolan. Det är viktigt att reglerna är väl förankrade hos både elever, föräldrar och personal. Det måste också finnas tydliga sanktioner eller åtgärdsprogram om reglerna inte följs. Samma regler som gäller i samhället i övrigt ska självklart gälla även i skolan. Misstanke om brott ska regelmässigt leda till polisanmälan.

Skolk är oacceptabelt. Eleverna ska vara närvarande i undervisningen. Detta är en viktig signal för att visa att undervisningen är viktig och för att eleverna ska nå läroplanens mål. Ingenstans i arbetslivet är det acceptabelt att den enskilde kommer och går som den vill. Därför ska självklart olovlig frånvaro redovisas i elevernas betyg i grundskola och gymnasium. Olovlig frånvaro ska omedelbart rapporteras till målsman – det är en viktig signal både till både elever och föräldrar.

Undersökningar visar att de viktigaste riskfaktorerna bakom våldsbrott senare i livet är att barn har en tidig debut av kriminalitet, droger och alkohol. Vi vet samtidigt att andelen elever som i tidig ålder varit berusade eller använt narkotika ökar. Detta riskerar att medföra allvarliga hälsorisker för våra ungdomar samtidigt som det kan få allvarliga konsekvenser för både individ och samhälle. Vi vill därför införa nolltolerans mot våld, alkohol och droger i stadens skolor.

Särskolan

- *Särskolan ska bevaras som skolform*
- *Särskolans resurser ska förstärkas*

Det finns en stark strävan inom socialdemokratin att lägga ned särskolan. Argumentationen är att jämlikhet skapas om alla elever får exakt samma utbildning. Men alla barn är olika. Alla elever har olika behov och behöver få en utbildning som är anpassad just för dem. Det är först då som alla ges lika chanser.

Alla barn med utvecklingsstörning ska även i fortsättningen kunna välja den gemenskap och specialistkompetens som särskolan erbjuder. Naturligtvis är det viktigt att kontakten mellan barn med och utan utvecklingsstörning utvecklas, både i skolan och i resten av samhället, men det får inte ske till priset av att utvecklingsstörda barn förlorar rätten till en utbildning som är anpassad efter deras behov.

Socialdemokraternas nya resursfördelningssystem har inneburit stora nedskärningar för särskolorna. Det är oacceptabelt att stadens största nedskärningar ska drabba barn med utvecklingsstörning. Vi vill därför öka anslagen för stadens särskoleverksamhet.

Det nya resursfördelningssystemet har inte bara lett till förödande nedskärningar utan också till något som närmast kan liknas vid en stadsdelsarrest där särskoleelevernas rätt att välja skola begränsas. Vi vill därför ta ifrån stadsdelsnämnderna ansvaret för särskolan och lägga det centralt i staden. På så sätt kan vi också säkerställa att alla elever i särskolan behandlas likvärdigt oavsett var i staden deras föräldrar bor.

Utbildning för vuxna

- *Pengsystem för vuxenutbildningen och SFI ska införas*

Vi vill införa pengsystem i vuxenutbildningen. Med ett pengsystem skulle situationen bli mer lik den inom grund- och gymnasieskolan, det vill säga att fler fristående utbildningsanordnare startar som komplement och konkurrent till den kommunala utbildningen. Fler utbildningsanordnare både ökar elevernas valfrihet och höjer kvaliteten inom utbildningen.

Det är även dags att förstärka den enskilde elevens inflytande genom att införa pengsystem inom SFI-utbildningen. En särskild SFI-peng skulle både öka elevernas valfrihet och innebära en ökad mångfald av anordnare inom dessa viktiga verksamheter, vilket också underlättar integrationen i samhället.

En omsorg med tryggheten i centrum

- *Omsorgerna ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och val*

Stockholmarna ska garanteras en god och individuellt anpassad omsorg. Det är en av de absolut viktigaste utmaningarna för framtiden. Det kommunala ansvaret inom omsorgerna måste stärkas. Såväl äldre som funktionshindrade ska kunna känna trygghet i att det finns en god omsorg när de behöver det. Oavsett var i staden de bor har de rätt att få en likvärdig vård, omsorg och service. Insatserna inom omsorgen ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och val, så att de utgör ett stöd för den enskilde att leva ett så självständigt och tryggt liv som möjligt.

Stora delar av omsorgsverksamheten är i dag uppdelad på flera huvudmän. För att minska riskerna med att människor hamnar i kläm mellan huvudmännen måste samarbetet öka och gemensamma nämnder med Stockholms läns landsting inrättas.

Äldreomsorgen

- *Staden ska garantera äldres rätt att välja boende genom ett valfrihetssystem*
- *Kvaliteten ska vara hög i alla delar av staden*
- *Ett trygghetskvitto för äldre ska införas, tillsammans med landstinget*
- *Offentliga kvalitetsregister med gemensamma nyckeltal ska införas*
- *Anhörigvårdare ska stödjas och avlastas*
- *Servicehus ska finnas kvar som boendeform*

En av stadens främsta uppgifter är att se till att det finns en omsorg av god kvalitet för de äldre som behöver service, omsorg och vård. Den äldre stockholmarens egen upplevelse och önskemål ska vara vägledande inom äldreomsorgen – den äldre stockholmaren ska vara i centrum.

Det innebär att äldreomsorgen ska präglas av personligt inflytande, individualisering, trygghet och respekt. Respekten för äldre människors integritet och självbestämmande kräver att valfrihet präglar utformningen av det stöd som ges. Världighet och trygghet ska vara utgångspunkten i detta arbete.

Under förra borgerliga mandatperioden lades en ny kurs för Stockholms äldreomsorg. Den enskilda människan och hennes behov sattes i centrum. Valfrihet i hemtjänsten möjliggjorde eget val av utförare för de äldre. Det var ett uppskattat beslut som alltför många äldre nu efterfrågar. Arbetet med en strategi för kvalitetsutveckling samt utarbetandet av kvalitetsgarantier påbörjades.

Vi vill nu gå vidare och införa kundval även för boende och hemtjänst i servicehus, permanentboende med heldygnsomsorg, korttidsboende med heldygnsomsorg i de fall det handlar om växelvård och avlastning samt biståndsbeslutad dagverksamhet. Vi vill också kunna erbjuda äldreomsorg utomlands – ett förslag som den röd-gröna majoriteten nu har valt att ansluta sig till. Det är mycket välkommet att Stockholms stad i likhet med några kranskommuner i länet nu ger möjligheter även för Stockholms äldre att efter sedvanlig biståndsbedömning kunna få äldreomsorg/korttidsvård utomlands.

Under den nuvarande majoriteten har en skrämmande utveckling smugit sig på inom stadens äldreomsorg. Utbyggnaden av boenden för äldre har ersatts med avveckling. Under mandatperioden har över 1 000 platser i äldreboenden försvunnit. Bland annat har servicelägenheter omvandlats till seniorboenden i rasande fart, med bristande efterfrågeanalys som grund och i många fall utan tillräcklig information till de äldre.

De äldre ska ha rätt att välja. Offentliga och privata utförare får då också ett starkare intresse av att vara lyhörda för de äldres önskemål och krav. De äldre medborgarna får möjlighet att påverka kommunens serviceutbud. Kundvalssystem bidrar till mångfald.

Vi vill ha en mångfald av boendeformer. För många är det viktigt att få bo kvar i sin vanliga bostad även när behoven av omsorg ökar. Staden ska erbjuda insatser från äldreomsorg och sjukvård i hemmet för att möjliggöra detta. Att få bo kvar i sitt hem ska vara en möjlighet och får inte förvandlas till tvång. För många kan ensamheten vara ett stort problem och därför är boende där äldre kan träffas och umgås angeläget och viktigt. Självfallet ska inte heller äkta makar säras åt på grund av att deras omsorgsbehov skiljer sig.

För andra är seniorbostäder eller servicehus bättre alternativ. Servicehusen ska därför som boendeform finnas kvar och utvecklas.

Idag är äldre som har fått biståndsbedömd plats ofta hänvisade till sitt eget stadsdelsnämndsområde, även om de hellre vill bo någon annanstans. Det vill vi ändra på. Äldre ska kunna välja var de vill bo. Det skulle öka valfriheten och göra det möjligt att bo närmare släktingar och vänner som kanske finns på en annan sida av staden. Om det för närvarande är fullt på önskat boende vill vi göra det möjligt att ställa sig i kö.

Full etableringsfrihet och lika villkor ska råda mellan kommunala och enskilda utförare. Valfrihet och en mångfald av aktörer ger också en bättre arbetsmarknad, vilket medför att olika arbeten inom äldreomsorgen blir mer attraktiva och möjligheter skapas för bättre arbetsvillkor och högre löner för duktiga medarbetare, vilket gagnar kvaliteten inom äldreomsorgen som helhet.

Det ska finnas god information om det utbud som erbjuds för att underlätta den äldres och dennes anhörigas val av hemtjänst, boende m. m. Vi vill därför införa offentliga kvalitetsregister med tydliga jämförbara nyckeltal.

Det är angeläget att vi utnyttjar de möjligheter som informationsteknologin tillhandahåller för att förbättra äldreomsorgen. IT bör dock användas för att förbättra kvaliteten i äldreomsorgen inte för att ersätta mänsklig kontakt. För att kunna kvalitetssäkra äldreomsorgen måste det finnas reella möjligheter att jämföra olika verksamheter.

Jämförelser och kvalitetsredovisningar mellan de olika verksamheterna inom äldreomsorgen bör utvecklas och finnas tillgängligt via nätet, men även på andra sätt. Ett nationellt oberoende kvalitetssäkringsinstitut bör inrättas för att oberoende kunna granska de olika verksamheterna, offentliga som privata.

Särskilda satsningar på användandet av informationsteknologi ska göras. De tekniska hjälpmedlen ska vara ett hjälpmedel för personalen, men också vara till gagn för medborgarna. Användandet av digitala "loggböcker", där den anhörige via Internet eller telefon dagligen kan se hur omsorgen bedrivs, ska införas och utvecklas

Ett särskilt servicetelefonnummer, *Äldreomsorgen Direkt*, inrättas dit man kan ringa utan att behöva bollas mellan olika huvudmän, utförare och call center. Tanken med en funktion som *Äldreomsorgen Direkt* skulle vara att medborgare lätt skulle få svar på enklare frågor eller bli slussade vidare till rätt person i staden. Många äldre har inte Internet så att de kan gå in på hemsidor och få svar. De flesta av oss uppskattar när vi lätt kan få tag i en person att ställa våra frågor till.

Införandet av kvalitetsgarantier stärker den enskildes inflytande över och kontroll av att det som utlovats i form av service, vård och omsorg också hålls. Kvalitetsarbetet ska utvecklas så att ett kvalitetsuppföljningsprogram för hela staden ger möjlighet till kvalitetssäkring av all verksamhet – oavsett huvudman.

Anhörigas insatser i äldreomsorgen är ovärderliga. Staden har ansvar för att på olika sätt stödja och avlasta anhörigvårdare genom ett flexibelt stöd som skräddarsys efter behov.

Alla, oavsett var i staden de bor, har en rätt till lika bedömning. Rutiner och organisation bör ses över för att säkerställa att en rättvis lika biståndsbedömning sker i hela staden. Biståndsbeslut måste förnyas så att de ständigt är aktuella. De ska också följas upp och utvärderas. Dagens system för biståndsbedömning kräver stora administrativa insatser och systemet bör därför ses över med syftet att finna ett enklare och mer rationellt system med bibehållen kostnadskontroll.

Vi vill göra det möjligt för den äldre att utöver de tjänster man har rätt till genom biståndsbedömning, också kunna välja tilläggstjänster som man själv bekostar. Det kan handla om alltifrån att få köpa ett glas vin till den måltid som serveras på äldreboendet eller att kunna välja ett äldreboende med badmöjligheter och tillgång till Internet, till att få städad oftare än vad den ordinarie hemtjänsten erbjuder.

För den som inte har fått del av hemtjänsttimmar, eller för den som vill komplettera med extra timmar, måste hushållstjänster kunna köpas till rimligt pris. Priset på hushållstjänster bör reduceras kraftigt genom en skattelättnad som innebär att arbetskostnaden, och därmed priset för en hushållstjänst, halveras. Detta skulle bidra till att göra dagens svarta jobb vita och även ge också dem med låg pension möjlighet att köpa städ- matlagnings- snöskottnings- eller

trädgårdshjälp. Det skulle höja självkänslan och livskvaliteten för många. Det är dags att vi ger tillbaka makten från politikerna till seniorerna.

En god äldreomsorg förutsätter en helhetssyn och en obruten vårdkedja. Samverkan mellan landstingets hälso- och sjukvård och den kommunala äldreomsorgen måste därför utvecklas och fördjupas.

Vi vill införa ett trygghetskvitto, som innebär att när en äldre person skrivs ut från sjukhus ska ett skriftligt meddelande lämnas som bekräftar att primärvård och äldreomsorg är väl förberedda och tar sitt ansvar. Detta kräver ett nära samarbete med landstinget. De senaste årens tekniska framsteg förenklar samverkan. Det länsövergripande IT-projektet Webcare för informationsöverföring i vårdkedjan mellan landstinget, kommunen och privata vårdgivare bör ge förutsättningar att samla all information till den enskilde vårdtagaren i form av ett trygghetskvitto.

Demensvården utgör ungefär hälften av kommunernas kostnader för äldreomsorg. Alla som arbetar med demenssjuka bör kontinuerligt erbjudas handledning. Staden bör undersöka möjligheterna att inrätta demens som "specialitet" för såväl undersköterskor som sjuksköterskor. Ett antal månaders specificerad geriatrisk utbildning bör ingå generellt i utbildningen till allmänläkare och i sjuksköterskeutbildningen.

På detta sätt kan kvaliteten öka på varje demensboende. Genom att sådana yrkeskunskaper tillmätts ett högre värde ökar också yrkets attraktivitet. Därtill bör även "demensteam" byggas upp i samarbete med landstinget med syfte att minska de skarpa gränssnitten mellan huvudmännen. Att kunna rekrytera och behålla utbildad personal inom äldreomsorgen tillhör en av de största utmaningarna för staden

Stöd till funktionshindrade

- *Staden ska garantera funktionshindrade en ökad valfrihet*
- *Alla ska ha rätt till samma omsorg och service, oavsett var i staden man bor*

Alla människor ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboende, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten ska öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna ska införas, liksom för dagverksamheter.

Människor med funktionshinder har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva

som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrin gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Stadens kostnader för assistansersättning inom ramen för LSS fortsätter att öka. Det finns en allt större risk för att LSS urholkas som rättighetslag i takt med att rätten till assistent ställs mot andra utgifter för att klara budget. Eftersom lagen omfattar preciserade rättigheter för den enskilde och samtidigt ger ett ytterst begränsat utrymme för kommunerna att agera bör också finansieringen vara statens ansvar. Stockholms stad bör verka för att assistansverksamheten i framtiden helt bekostas av staten.

Social omsorg

- *Frivilligorganisationernas ställning ska stärkas*
- *Tak-över-huvudet-garantin för de hemlösa ska återupprättas*
- *Fler privata alternativ i socialtjänsten*

Behovet av valfrihet, individuell anpassning, är minst lika stort i socialtjänsten som andra delar av omsorgen. Den enskildes valfrihet ska stärkas genom att det ska finnas en rik mångfald av aktörer som ägnar sig åt professionellt socialt arbete. Det handlar om allt från uppskattad personal i offentliga verksamheter till de psykoterapeuter som i årtionden hyrts in för att göra barnutredningar, socionomer som startar eget och bemanningsföretag som fungerar som "jobbcoach" åt långtidsarbetslösa.

Därför är det mycket oroande att staden under den nuvarande ledningen tar allt större steg bort från valfrihet och mångfald på socialtjänstens område. I takt med att allt fler privata entreprenörer successivt trängs bort från socialtjänsten minskar den enskildes möjligheter till bra stöd i utsatta situationer. Människor är olika och därför behövs en mångfald av alternativ, inte minst inom den sociala omsorgen där metodrikedomen ofta är en förutsättning för att lyckas. Det är därför av yttersta vikt att staden fortsätter upphandla olika insatser inom socialtjänsten och står öppen för privata alternativ.

Offentlig och privat verksamhet ska komplettera varandra och fungera som alternativ till varandra. De ideella föreningarna utgör en viktig del av samhället och bygger på frivilligt engagemang från individen själv. Det är emellertid angeläget att understryka frivilligorganisationernas självständiga status.

Det finns en kraft i det ideella arbetet som inte kan ersättas av något annat. Vi vet också att många människor undviker kontakt med sociala myndigheter. Frivilligorganisationerna kan med sitt ideella engagemang motivera människor till att försöka komma ur sin sociala situation och söka hjälp. Frivilligorganisationernas insatser för bland andra hemlösa människor måste stödjäs av staden. Dessutom bör gåvor till frivilligorganisationer som utför värdefullt socialt arbete bli avdragsgilla.

Hemlösheten i Stockholm fortsätter att öka. Socialstyrelsens senaste beräkning av antalet hemlösa människor i staden visar på en mycket oroande utveckling och det är inte minst

oroande att antalet hemlösa kvinnor ökar. Behovet av åtgärder till stöd och hjälp för stadens hemlösa är och förblir mycket stort. Frivilligorganisationernas insatser för bland andra hemlösa människor måste stödjas och ges möjlighet att växa ytterligare genom nya former för samarbete. Dessutom bör Tak-över-huvudet-garantin som infördes av den borgerliga majoriteten följas upp med fortsatt utbyggnad av motivations- och planeringsboenden. Fram till valet 2002 tillkom över 350 platser för hemlösa. Det är oerhört angeläget att Tak-över-huvudet-garantin återupprättas och verkligen innebär att hemlösa garanteras en sängplats för natten. En urholkad Tak-över-huvudet-garanti, riskerar att förvärpa situationen och minska förtroendet och trovärdigheten för stadens garanti.

Stadens arbete mot hemlöshet är främst en satsning på psykiskt funktionshindrade, vilka dominerar bland de hemlösa tillsammans med missbrukare eller en kombination av dessa grupper. Socialnämnden ska tillsammans med bostadsförmedlingen öka antalet försökslägenheter.

I stadens prioriterade arbete mot hemlöshet är arbetet med att förhindra vräkningar en viktig del. Det behövs tätare kontakter mellan socialtjänsten och bostadsbolagen i ett tidigare skede samt proaktiva insatser exempelvis med boendestöd från socialtjänstens sida. Vidare ska socialtjänstnämnden tillsammans med bostadsförmedlingen öka antalet försökslägenheter.

Staden ska arbeta för att på ett bättre sätt kunna hjälpa våldtagna kvinnor och kvinnor som utsatts för annan typ av våldsrelaterade brott. Det psykosociala mottagandet i staden får goda omdömen. Det är emellertid ett stort problem, och ett kraftigt underbetyg till den socialdemokratiska regeringen, att dessa brott sällan leder fram till åtal och att kvinnor i många fall inte tycker att det är någon idé att ens anmäla en våldtäkt. Staden ska därför ta initiativ till att samordna arbetet inom polisen, åklagarväsendet, socialtjänsten, kvinnojourerna och Teamet för våldtagna kvinnor. Där kan man tillsammans ta fram riktlinjer och handlingsplaner för hur man på bästa sätt kan se till att kvinnan som anmäler våldtäkt eller misshandel får en rättssäker behandling och att förövarna till dessa våldsbrott fälls i betydligt högre grad.

Integration på individernas villkor

- *Skapa attraktiva stadsmiljöer i ytterstaden*
- *Inför en jobbgaranti för att minska socialbidragsberoendet*
- *Avidentifiera ansökningshandlingar till kommunala tjänster*

Stockholms stad har en befolkning med mycket varierande bakgrund och erfarenheter. Detta är en enorm tillgång som måste tas tillvara. Anti-diskrimineringsarbetet, som ska ha sin grund i de mänskliga rättigheterna, är därför helt grundläggande. Om människor blir respekterade för sin person och sin kultur och inte blir diskriminerade ökar toleransen och förståelsen för våra olikheter. Förståelse och tolerans är i grunden nyckeln för integration och en väg att bryta utanförskap.

Den grundläggande fysiska planeringen och bebyggelsen i miljonprogramsområdena har bidragit till segregationen i Stockholm. De omfattande insatser som har gjorts i miljonprogramsområdena har oftast gällt sociala satsningar, utveckling av förskolor och skolor samt olika typer av arbetsmarknadsprojekt. De insatser som däremot gjorts beträffande arkitektur, fysisk planering och stadsplanering samt infrastruktur/kommunikationer får i huvudsak betraktas som kosmetiska.

Miljonprogramsområdena med sin likriktade bebyggelse där hyresrätten dominerar utpekade ofta som segregerade områden. I dessa områden vill vi verka för att fler ska få äga sin bostad genom ombildningar till bostadsrätter. Stadens övergripande målsättning är att uppnå en blandning av upplåtelseformer. Bostadsrättsomvandling i ytterstaden är ett viktigt medel för att bryta segregationen. Det är även angeläget att i nya bostadsområden bygga både hyresrätter, bostadsrätter och småhus eller så kallade stadsvillor.

Ett av problemen med Stockholms miljonprogramsområden är den uppenbara bristen på verksamheter – företag, myndigheter och andra typer av arbetsplatser. Stadsplaneringen spelar i detta sammanhang en stor roll. Fysiska åtgärder såsom vägar, kommunikationer och lokaler krävs för att skapa möjligheter till företagande och arbete i miljonprogramsområdena.

En viktig åtgärd är att öppna de segregerade bostadsområdena för trafik och goda parkeringsmöjligheter så att dagens isolerade öar kan ersättas av en attraktiv miljö med goda förutsättningar för företagande, butiker och boende. I dag är bristen på företag, myndigheter och andra arbetsplatser ett stort problem.

Socialdemokraternas totala misslyckande med att halvera socialbidragsberoendet slår särskilt hårt mot människor i invandratäta områden. Det krävs kraftfulla insatser för att bryta bidragsberoendet och öka människors möjligheter till egen försörjning. Vuxna personer som är fullt arbetsföra har en skyldighet att efter förmåga försöka bidra till sin egen försörjning. Ett passiviserande socialbidragsberoende och kontakter med en socialtjänst – som inte är jobbinriktad – bidrar snarare till att förvärpa än att bryta utanförskapet. En jobbgaranti bör införas. Varje arbetsför individ som erhåller försörjningsstöd ska erbjudas arbete eller annan sysselsättning, exempelvis studier, inom fem dagar.

Det omhändertagande och passiviserande synsättet går igen också i flyktingmottagandet. Familjer med starka, välutbildade vuxna som flytt runt halva jorden till Sverige, får sitta passiva och vänta innan de antas kunna sköta ett jobb eller klara sig på egen hand. Denna omhändertagande- och bidragspolitik vidmakthålls av socialdemokraterna därför att det befäster deras starka ställning i storstäderna.

De passiviserande strukturerna måste brytas. En stockholmare med utländsk bakgrund ska inte automatiskt behandlas som någon i behov av hjälp. Alla människor, födda svenskar och invandrade, ska behandlas som individer med egen kraft och stora resurser. Därför är makten över den egna vardagen viktig. Snabba ingångar på arbetsmarknaden, valfrihet i skola och barnomsorg, enklare regler för företagare – allt detta skapar vardagsmakt. Det är en rättighet som många idag är bestulna på.

För att bryta utanförskapet spelar också skolan en viktig roll. Det faktum att man har höga förväntningar – på närvaro, på respekt för andra och på kunskaper – är ett uttryck för engagemang för eleverna. Ingenting säger att skolor i utsatta områden måste vara mindre attraktiva än andra. Grund- och gymnasieskolor i utsatta bostadsområden bör profileras och genomgå en särskild kvalitetssatsning. Det läsutvecklingsschema som med stor framgång införts på många skolor i förorter ska gälla i hela Stockholm. Det ska utökas till att även omfatta skrivutveckling.

De blivande bostadsrättsföreningarna, men även hyresvärdar, bör få rätt att uppföra nya byggnader i anslutning till den nuvarande bebyggelsen för att skapa nya butiker och

arbetsplatser. Detta ökar möjligheterna att få en mer stadslik och livfull miljö. Vi vill också öppna för möjligheten till särskilda bokaler, där boende och företagsamhet kan kombineras. Att bryta segregationen handlar också om att ge de boende möjlighet att driva skolor och förskolor i enskild regi och att skapa förutsättningar för kapitalbildning så att företagandet får en reell möjlighet att ta fart i närmiljön. Behovet av företagslokaler är stort i ytterstaden.

För att trygga rättsäkerheten och tryggheten i invandrartäta områden måste polisen få mer resurser. Rekryteringen av poliser måste också breddas, så att ungdomar med olika social och etnisk bakgrund söker sig till yrket. Även frivilligprojekt, t ex nattvandrande föräldrar och verksamhet för ungdomar i föreningsregi, ökar tryggheten och säkerheten.

Stockholms stad har som en av landets största arbetsgivare ett ansvar att vara förebild och därför verka för en utökad mångfald i stadens verksamheter. Många personer av utländsk härkomst kan vittna om att de blivit diskriminerade i samband med rekrytering såväl hos offentliga arbetsgivare som hos privata. Även inom staden har diskriminering förekommit och minst en stadsdel har fått betala skadestånd till en person med annan kulturell bakgrund som inte har blivit erbjuden arbete trots erforderlig kompetens. Aidentifiering av ansökningshandlingar är ett konkret åtgärd för att motverka diskriminering vid anställning. Därför bör ett sånt system genomföras på prov i Stockholms stad. Att därutöver hos chefer och medarbetare synliggöra och väcka kunskap om egna attityder och värderingar är ett långsiktigt arbete som ska fortgå över tid.

Stadens anställda, på olika nivåer, måste i högre grad avspegla befolkningens sammansättning. Det är en viktig del i stadens arbete för att utveckla kvaliteten i olika verksamheter. Målet är att ge medborgarna en service som på bästa tänkbara sätt motsvarar deras behov och önskemål. Att tala något av de större invandrarspråken bör därför i högre utsträckning ses som meriterande i bedömningen av kompetens inom inte minst verksamheter som riktar sig mot brukare som talar olika språk. En större mångfald underlättar stadens arbete mot rasism, diskriminering och främlingsfientlighet.

En miljövänlig stad

- *Stadens fordonspark ska vara miljövänlig*
- *Utveckla kollektivtrafiken på vatten*

Stadens olika program, däribland miljöprogrammet, syftar till att uppnå en hållbar tillväxtutveckling. Genom en hållbar utveckling blir Stockholm än mer attraktivt för både den enskilde, företag och organisationer. Vägen dit är en politik där sambanden mellan hälsa och miljö, ekonomisk utveckling och ekologiskt ansvar lyfts fram.

Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för att öka välbefindandet och för att målet om ett långsiktigt hållbart samhälle ska uppnås. Tillväxt skapar goda villkor för ett aktivt miljöarbete. Utgångspunkten bör därför vara att miljöarbetet ska bedrivas i samklang med näringslivsperspektivet och i samarbete med det lokala näringslivet.

Stadens verksamheter bör därför gemensamt vara inriktade på att främja ekonomisk tillväxt. En av stadens viktiga uppgifter är att tillgodose de olika behov som föreligger i en dynamisk och växande storstad. Ska Stockholm fortsätta att växa, ställer det krav på nya bostäder,

arbetsplatser, vägar, spår och flygplatser. Stockholmsregionen behöver satsningar inom alla dessa områden för att även i framtiden fungera som tillväxtmotor för Sverige.

Det är möjligt för staden att ställa krav på miljöhänsyn vid upphandlingar inom olika områden. I detta sammanhang är det nödvändigt att fastslå att miljöaspekterna inte får innebära att bara ett fåtal stora entreprenörer eller leverantörer kan delta i stadens upphandlingar, eller att kvalitetskrav eller ekonomiska hänsyn sätts åt sidan. Staden kan och bör agera som föredöme i miljöhänsyn genom att ha som målsättning att stadens fordonspark i den utsträckning det är möjligt drivas av miljövänliga drivmedel.

Stockholm har goda förutsättningar för kollektivtrafik på vatten. Tillsammans med landstinget bör därför Stockholms stad verka för att trafiken med så kallade sjöbussar utvecklas.

En god miljö kan se olika ut beroende på var man väljer att leva, arbeta och bo. Storstadens villkor ser annorlunda ut än i ytterstaden, i en småstad eller ute på landet. Det viktiga är att vi alla gemensamt värnar en god miljö. Om vi vill ha en levande stad krävs också att människor tillåts bo även där det finns ljud. Det innebär dels att nya bullernormer för innerstaden måste vara förenliga med de verksamheter som redan finns där, dels att det måste vara tillåtet att bygga nya bostäder där det redan finns hus och verksamheter som låter.

Miljöbalken har visat sig för dåligt anpassad till de regionala skillnader som finns i Sverige. Dessa krav har utvecklats till ett stort hinder för byggandet av nya bostäder och staden bör uppvakta regering och riksdag för att få till stånd en ordentlig översyn av lagstiftningen på miljöområdet. Stockholms tillväxt ska inte hållas tillbaka eller försvåras på grund av alltför klämfingrig miljölagstiftning.

Stockholm kan och bör växa ytterligare. Utrymme för nya bostäder kan skapas både genom att bygga på höjden och genom förtätning. Det måste dock finnas möjligheter att bygga nya bostäder och ny infrastruktur även på områden som idag inte är bebyggda.

Trafikens negativa miljöpåverkan bör minskas utan att minska människors framkomlighet, bland annat genom ny teknik, bättre logistik, tätare bebyggelsestruktur samt ytterligare förbättringar av infrastrukturen inklusive kollektivtrafik, cykelvägnät och gångvägar. Det kanske största problemet avseende transporternas miljöpåverkan är att vi i Sverige har en relativt gammal fordonspark. Förändringar i skattereglerna kring bland annat tjänstebilar skulle underlätta förnyelsen av fordonsparken och därmed förbättra transporternas miljöpåverkan.

Stockholms stads anställda – en mycket viktig resurs

- *Staden ska vara en modern och attraktiv arbetsgivare*
- *En strategi för hur framtidens chefer ska arbeta och rekryteras ska tas fram*
- *Alla anställda i Stockholms stad ska ha medarbetarsamtal och lönesamtal med sin chef*

Stockholms stad är en av landets största arbetsgivare med cirka 46 000 anställda. Staden har därmed en mycket viktig uppgift att fylla att vara en god och attraktiv arbetsgivare.

”Personalen är vår främsta resurs” sägs det ofta. Detta slagord måste också omsättas i praktisk handling eftersom det är genom handling som våra värderingar kommer till uttryck. Vi tror på människors inneboende kraft och vilja att påverka och därför måste stadens medarbetare ges möjlighet till ett ökat inflytande över sin egen arbetssituation och arbetsmiljö samt aktivt kunna delta i utvecklingsprocesser.

Vår syn på medarbetarna inom staden är att de bedriver oerhört viktiga insatser för att ge stockholmarna en god service. Vi anser att detta är betydelsefulla arbeten, som många gånger direkt påverkar berörda stockholmarnas vardag. Det kräver att vi har kompetenta medarbetare som är engagerade i sina arbeten och som vill bidra till verksamhetsutveckling och sparsamhet med skattebetalarnas pengar. Den syn som präglar vänsterblocket är ofta att arbeten i offentlig sektor kan vem som helst göra, när som helst. Vi delar inte denna uppfattning. De välfärdstjänster som staden ansvarar för är alldeles för viktiga för att en sådan grundsyn ska kunna råda. Vi vill att våra anställda, liksom personer som arbetar i företag som bedriver service med kommunal finansiering, ska känna stolthet över sitt arbete och inse att det är oerhört betydelsefullt. Detta är dessutom vitalt för staden om vi ska lyckas locka unga, välutbildade personer till att söka arbeten i offentlig sektor i framtiden.

I ledarutvecklingsarbetet ska staden på ett tidigt stadium satsa på att vidareutbilda personer som visar intresse och ledaregenskaper. Det är varje chefs uppgift att finna talangerna i sin egen organisation. Det är av stor vikt att staden satsar på ledarutveckling med tydliga inslag av hur man som ledare tar tillvara sina medarbetare. Att bli sedd, att få uppskattning och beröm likaväl som konstruktiv kritik, är inslag som tydliggör medarbetarens roll på arbetsplatsen.

För att en stad av Stockholms storlek med 46 000 anställda ska kunna fungera är det centralt att man har bra och välutbildade chefer. Dessa chefer, på gruppnivå, enhetsnivå eller förvaltningsnivå utgör ryggraden i stadens förmåga att svara upp till sina åtaganden.

Medarbetarundersökningen för 2006 visar att 20 procent av stadens anställda inte anser att chefen kan förmedla stadens mål. 53 procent har inte haft samtal om lönen det senaste året och endast 76 procent har haft medarbetarsamtal med sin närmaste chef det senaste året. Detta är givetvis inte acceptabelt. Medarbetarsamtal och lönesamtal är de kanske viktigaste styrinstrumenten i ledarskapet. Sådana ska hållas med varje medarbetare i staden.

Stadens chefer måste ges ett relevant stöd och utveckling för att få förutsättningar att göra ett bra arbete. Kompetensutvecklingsinsatser är generellt ett ansvar för varje nämnd och bolagsstyrelse i staden och ska prioriteras. Dock måste staden centralt arbeta med chefsutveckling, såväl direkt som indirekt genom stöd till nämnder och bolagsstyrelser i denna uppgift. För att Stockholm i framtiden ska kunna fungera bra som stad krävs det därutöver att staden har en väl genomarbetad strategi för chefsförsörjning.

Stadens centrala ledning bör ha ansvar för förvaltnings- och bolagschefsnivå samt för genomförande av program för framtida chefer. Förvaltningarna ska själva ansvara för övrig chefsutveckling, men måste ges ett adekvat stöd från den centrala ledningen samt återrapportera hur arbetet framskrider.

Kompetensutveckling ska vara prioriterat både i centrala insatser som gäller hela staden och i de olika verksamheternas planering. Inom äldreomsorgen bör särskilt behovet av demensutbildning lyftas fram. Det gäller både för biståndsbedömare och dem som arbetar

direkt i vården. En förhållandevis stor grupp vårdbiträden saknar utbildning och staden måste därför erbjuda dem grundutbildning.

För att motverka den stora personalbrist som kan komma att uppstå inom omsorgerna bör också det påbörjade arbetet med att få fler invandrare att i samband med svenskundervisning också prova på arbete utvecklas. För att motivera medarbetare att stanna kvar i stadens verksamheter ska olika vägar för karriärutveckling finnas.

Fler och fler personer upplever sig idag vara diskriminerade på grund av ålder. Vi vill istället lyfta fram äldre med sin stora livs- och yrkeserfarenhet som en resurs. För de äldre som önskar en fortsatt yrkesverksamhet efter 65 år bör riksdagen sänka inkomstskatten. För att detta ska kunna genomföras bör riksdagen fatta beslut om att kompensera kommunerna genom statsbidrag.

Dagens försök med att spara i kompetenskonton bör utökas så att på sikt alla stadens nämnder och bolag ingår. På ett likartat sätt som den enskilde erbjuds spara i kompetenskonto, bör staden erbjuda den enskilde att med avdrag kunna spara i en pensionsförsäkring. Stockholms stad ska verka för att medarbetare om de så önskar ska kunna erhålla heltidsanställningar genom en friare syn på arbetstidens förläggning, till exempel genom att där det är möjligt införa årsarbetstid. Att kunna påverka sin arbetstid är ett konkret exempel på delaktighet. Det kan gälla flexibla arbetstidslösningar, individuella schemaläggningar eller exempel som 3-3-modellen.

Dessutom bör medarbetarna ha möjlighet till friskvård och förebyggande hälsovårdsinsatser. För att motverka arbetsskador bör medarbetare inom äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade särskilt erbjudas utbildning i tunga lyft och möjlighet till styrketräning. Information om kostens betydelse är också viktig.

Den svenska välfärden är uppbyggd genom människors arbetsinsatser. Idag är inte problemet att vi arbetar för mycket i vårt land utan för lite. Antalet arbetade timmar behöver öka i huvudsak genom att arbetslösa får arbete och invandrare kommer in på arbetsmarknaden. Den demografiska utvecklingen och de ökade krav som ställs på den offentliga sektorn leder till att kvaliteten i den kommunala verksamheten enbart kan säkras om skatteunderlaget ökar genom att fler är i arbete.

Majoritetens inriktning är trots detta att hjälpa stadens medarbetare att inte vara i arbete. Den arbetstidsförkortning som har genomförts inom äldreomsorgen och förskolan försvårar stadens möjligheter att klara verksamhetens kvalitet. Erfarenheten av andra försök är därtill att människor så småningom anpassar sig till minskad generell arbetstid så att de inledande positiva effekterna klingar av.

Kompetensutveckling ska i första hand vara ett ansvar för respektive nämnd och bolag. Därför bör kompetensfonden avskaffas. Effekten av att kompetensfonden inrättats har varit att olika ordinarie verksamheter har lagts ned och medel för att starta samma eller liknande verksamheter har sökts från fonden. Det har medfört att nämnder och styrelser inte känner samma ansvar för utvecklingsfrågorna, vilket är djupt olyckligt. Utveckling av kompetens bland medarbetarna är och måste vara av störst intresse för den nämnd där man är anställd samt för den anställda själv. Vidare används fondens medel till många projekt som ligger utanför stadens verksamheter, till exempel för projekt som sköts av frivilligorganisationer.

Samverkan med dessa ska vara ett ansvar för de olika nämnder som till vardags samverkar med organisationen.

En fungerande stad

- *Byråkratin ska minska och skatten sänkas*
- *Renhållningsnämnden läggs samman med trafiknämnden*
- *Ansvar för gator, städning och snöröjning flyttas till trafiknämnden från stadsdelsnämnderna.*
- *Antalet stadsdelsnämnder minskar från 18 till 14 den 1 januari 2007*
- *Skolans organisatoriska placering flyttas till utbildningsnämnden från stadsdelsnämnderna*

Vi vill att stockholmarna ska få så stort inflytande som möjligt över de viktiga besluten i livet. Det kan vara över barnens utbildning, över sin egen eller föräldrarnas ålderdom eller över det egna behovet av vård och omsorg. Därför är det viktigt att möjliggöra det inflytandet genom olika former av valfrihets och pengsystem.

Därför vill vi öka och utveckla valfriheten och mångfalden inom förskola, skola, äldreomsorg, omsorgen om de funktionshindrade och inom socialtjänsten. En mångfald av aktörer inom dessa områden utgör en god grund för människors olika behov, kvalitetsutveckling och en sund konkurrens som ger de bästa förutsättningarna för dessa verksamheter - bra skolor som förmedlar kunskap och äldreboenden som ger äldre människor en trygg och värdig omsorg.

Som storstad har Stockholm många möjligheter. Men storleken innebär också en risk för ett stort avstånd mellan medborgare och beslutsfattare. Beslut ska i första hand fattas av människor och familjer själva. Utgångspunkten för stadens verksamheter ska vara stockholmarens vardag och val. Genom införandet av valfrihetssystem flyttas makten över beslut om skola, förskola eller äldreomsorg från sammanträdesrum till köksbord.

I en del fall måste besluten fattas på politisk nivå. Då är det viktigt att besluten fattas så nära medborgarna som möjligt och det finns därför ett behov av en lokal nämndsorganisation som kan ta tillvara lokalt engagemang och vara en arena för lokal delaktighet och insyn.

För att skapa goda förutsättningar i stadens arbete med att skapa en trygg och ren stad vill vi samla kompetensen kring dessa frågor till trafiknämnden. Det ska vara tryggt och säkert i det offentliga rummet. Belysningsprogram, klottersanering och städning av det gemensamma rummet är viktiga åtgärder för att skapa ett tryggare Stockholm. Arbetet med att bygga bort otrygga och kriminella miljöer måste stärkas. Genom ett sammangående av trafik- och renhållningsnämnden och genom att gatuansvaret samt ansvaret för städning och snöröjning flyttas från stadsdelsnämnderna till trafiknämnden förstärks kraftigt stadens möjligheter att bli en tryggare, mer välstädad och säkrare stad. Det blir ett helhetsgrepp över frågorna och ansvaret hamnar inte mellan olika nämnder i staden.

Vi kommer att minska antalet stadsdelsnämnder från 18 till 14 från och med den 1 januari 2007. Vilka stadsdelsnämnder som kommer att gå samman kommer att utredas direkt efter valet och beslut fattas i samband med budget för 2007.

Alla skolor ska vara fria och självständiga. I en målstyrd verksamhet är det de professionella, det vill säga rektorer och lärare, som ska avgöra hur målen ska nås. Därför ska ansvaret för de kommunalt drivna skolorna flyttas från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden. Myndighetsutövning såsom tillsyn, skolinspektioner och utbetalning av skolpeng ska ske skilt från driftsansvaret för skolan. Hur arbetet ska organiseras ska utredas hösten 2006.

De kommunala skolornas frihet och ansvar ska stärkas. En ökad del av resurserna ska gå direkt till den enskilda skolan genom att skolpengens andel av skolans resurser höjs. Rektorer i grundskolan ska anställas med tidsbegränsade förordnanden, enligt samma princip som gymnasierektorer. Skolan ska ha ett nära samarbete med den lokala socialtjänsten för att stärka möjligheterna att fånga upp problem i ett tidigt skede.

Det av socialdemokraterna ändrade resursfördelningssystemet har inte bara lett till förödande nedskärningar i vissa skolor utan också till något som närmast kan liknas vid en stadsdelsarrest där särskoleelevernas rätt att välja skola begränsas. Därför ska utbildningsnämnden ansvara för särskolan. På så sätt kan vi också säkerställa att alla elever i särskolan behandlas likvärdigt oavsett var i staden elever och deras föräldrar bor.

Stadens service ska präglas av en korrekt, snabb och enkel handläggning samt av god tillgänglighet och ett gott bemötande. Stadens verksamheter ska därför arbeta bl.a. med införande av punktlighetsmål och minskad byråkrati. Tydliga kvalitetsgarantier ska formuleras så att medborgarna enkelt vet vilka förväntningar de kan ha på service som staden finansierar. Tydliga kvalitetsgarantier förenklar uppföljning och förbättringar och underlättar för medborgarna att ställa de styrande politikerna till svars. Det är mycket viktigt att medarbetarna engageras i att utforma de åtaganden som stadens verksamheter har, men det är nämnderna som ska fastställa dem.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva och präglas av en sund ekonomi för såväl dagens skattebetalare som för kommande generationer. Kommunens uppgift är att underlätta för medborgarna, inte att styra dem. Onödigt byråkrati ska tas bort. Under de senaste åren har stadens centrala förvaltning vuxit kraftigt. Det är vår mening att spara i den centrala byråkratin. Stadsledningskontorets uppgift ska vara att vara kommunstyrelsens förlängda arm genom att driva på och följa upp så att stadens nämnder genomför kommunfullmäktiges beslut, säkerställa sunda finanser i staden genom en aktiv ekonomistyrning och uppföljning av effektivitet i staden samt att ägna sig åt för staden strategiska framtidsfrågor, analysera och följa utvecklingen så att Stockholms stad är i framkant inom prioriterade områden. Vidare kan stadsledningskontoret behöva koordinera vissa strategiskt viktiga projekt som berör flera nämnder i staden. Det huvudsakliga ansvaret för verksamhetsuppföljning inom olika områden ska ligga på facknämnderna. Den politiska organisationen i Stadshuset ska återta ansvaret för ärendehantering, remittering av ärenden samt remissammanställningar.

Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit verkligen används för avsett ändamål och inte för att täcka underskott inom verksamheter som ej prioriterats.

Staden måste vårda och nyttja sina tillgångar i syfte att uppnå ökad avkastning och säkerställa finansiering av stadens investeringar. Stadens tillgångar, som byggts upp av tidigare generationer, ska komma dagens invånare till nytta, samtidigt som förmögenheten förvaltas till gagn för kommande generationer.

Låg skatt skapar utrymme för den enskilde och dennes familj att i större utsträckning bestämma själv. Det är viktigt att de skattemedel som upptas används för att säkra och höja kvaliteten inom skolan, förskolan, stödet till funktionshindrade och äldreomsorgen, de områden som är kommunal kärnverksamhet.

Vår ambition är att under perioden 2007-2010 sänka skatten. Detta kan möjliggöras genom att tillväxten ökar, fler kommer i arbete och därmed förstärker skatteunderlaget samt genom en tydlig prioritering av vissa utpekade områden. Vi ska handskas varsamt med skattebetalarnas pengar och genomföra besparingar inom den växande kommunala byråkratin.

God ekonomisk hushållning, minskade socialbidrag och en tillväxtvänlig politik leder till ökade skatteintäkter och därmed möjlighet att sänka skatten.

En borgerlig regering är bra för Stockholm

En borgerlig regering efter valet 2006 kommer att föra en tillväxtvänlig politik med fokus på eget arbete i stället för bidrag vilket kommer att påverka stadens ekonomiska utveckling positivt.

En omfattande inkomstskattereform som gör det märkbart mer lönsamt att arbeta kommer att genomföras genom ett särskilt skatteavdrag för dem som jobbar. I ett första steg sänks inkomstskatten med 37 miljarder kronor för löntagarna och i ett andra steg med 45 miljarder kronor. Därtill kommer ett motsvarande avdrag för näringsinkomster. En vanlig löntagare tjänar cirka 1 000 kronor per månad på våra förslag.

En reformering görs av arbetsmarknadspolitiken, arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen i syfte att förbättra matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb samt stimulera fler att återgå till arbete. AMS' struktur stramas upp och verksamhetens inriktning tydliggörs. Därtill stimuleras mångfald i förmedlingsverksamheten. A-kassan utvidgas för att täcka alla.

En rad olika åtgärder vidtas som gör det enklare och lönsammare att anställa. Företagsklimatet förbättras. Exempelvis slopas förmögenhetsskatten och arbetsgivaravgifterna sänks eller slopas. Därtill presenteras bl.a. en rad åtgärder för att stärka riskkapitalförsörjningen och minska regelkrånglet. En tydlig satsning på att uppmuntra äldre som på sina villkor vill och kan stanna kvar på arbetsmarknaden. Detta innebär bl.a. att vi föreslår kraftigt sänkt skatt och arbetsgivaravgift för dem som väljer att jobba respektive anställa äldre än 65 år. Förslagen innebär också extra omfattande arbetsgivaravgiftssänkningar vid anställning av långtidsfrånvarande äldre än 55 år samt ändrat anställningsskydd i syfte att stärka anställningsbarheten.

Varje svensk skola ska utvecklas till en skola som lärare och elever kan känna sig stolta över. Vi vill ha en skola där alla känner sig trygga och respekterade och där varje elev får möjlighet att utvecklas till toppen av sin förmåga. Vi har ett brett program, med tydligare kunskapsmål, tidigare betyg, fler nationella prov, bättre utbildade lärare och en kvalitetshöjning i forskning och högre utbildning.

Vi föreslår att ett *Fritt Val* införs inom äldreomsorgen. Vi föreslår också en omfattande översyn av den psykiatriska vårdens organisation och en förstärkning av den psykiatriska

vården. Vi föreslår ett utökat rehabiliteringsansvar vid Försäkringskassan samt finansiell samordning av rehabiliteringsresurser mellan olika huvudmän.

Allians för Sverige ser ett tydligt behov av en reformering av polisen för upprätthållandet av lag och ordning. Genom tidiga och tydliga åtgärder mot ungdomsbrottsligheten i dag motverkas grov brottslighet imorgon.

Moderaternas, Folkpartiets och Kristdemokraternas förslag till kommunfullmäktige:

Den redovisade Strategin för utveckling av Stockholms stad åren 2007-2010 godkänns

Stockholm den 31 maj 2006

KRISTINA AXÉN OLIN
LOTTA EDHOLM
EWA SAMUELSSON